

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi

ALASHIA
TERRA-COTTA
SANAT
TOPLULUĞU
2002

ULUSLARARASI YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS SEMPOZYUMU

INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON LOST CULTURAL HERITAGE

22-23 ŞUBAT 2024

BİLDİRİ ÖZETLERİ

Yayına Hazırlayan
Serkan GEDÜK

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
LEFKOŞA BÜYÜKELÇİLİĞİ

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
BAŞKAN YARDIMCILIĞI, TURİZM,
KÜLTÜR, GENÇLİK VE ÇEVRE BAKANLIĞI

KIBRIS
VAKIFLAR
İDARESİ
1971

Uluslararası Yitip Giden Kültürel
Miras Sempozyumu
Bildiri Özetleri Kitabı
RumeliSE
22-23 Şubat 2024 Girne-KKTC

International Symposium On Lost
Cultural Heritage
Book of Abstracts
RumeliSE
February 22-23, 2024 Girne-KKTC

Yayına Hazırlayan

Serkan GEDÜK

Yayın Koordinatörü

Burak Savaş SARIÇOBAN

Yayın Yönetmeni

Yakup YILMAZ

Kapak Tasarımı

Mine Okur

E-ISBN

978-625-94407-4-3

APA

Gedük, S. (Ed.) (2024).

Uluslararası Yitip Giden Kültürel Miras Sempozyumu.

Kırklareli: RumeliYA Yayıncılık & Publishing

Yayın Tarihi / Publication Date

2024, Şubat / January

Yayınevi / Publication House

RumeliYA Yayıncılık & Publishing

Karacaibrahim Mah. Nüzhet Somay Caddesi, No. 49 B Merkez,

Kırklareli, Türkiye

Sertifika No 48218

İrtibat / Contact

Osmanağa Mah. Mürver Çiçeği Sok. 14/8 Kadıköy, İstanbul,

Türkiye

90 216 7730616 & 90 505 7958124

web: www.rumeliya.com

e-mail: editor@rumeliya.com

RumeliYA

Yayıncılık & Publishing

© Bu kitabın 1. baskısı için yayın hakkı
RumeliYA Yayıncılık & Publishing'e aittir

Publishing rights for the 1st edition of this book
Owned by RumeliYA Publishing & Publishing

DÜZENLEYEN KURUMLAR:

Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği (KÜMAD)
KKTC Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi
Alashia Terracotta Sanat Topluluğu

ANA SPONSOR

Acapulco Resort Convention Spa Hotel

PAYDAŞLARIMIZ VE SPONSORLARIMIZ

KKTC Cumhurbaşkanlığı
Türkiye Cumhuriyeti Lefkoşa Büyükelçiliği
TC Kültür ve Turizm Bakanlığı-Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
KKTC Turizm, Kültür, Gençlik ve Çevre Bakanlığı
TİKA
Vakıflar İdaresi Başkanlığı
Doğu Akdeniz Üniversitesi
KKTC LAÇ Belediyesi
KKTC Girne Belediyesi
KKTC Çatalköy-Esentepe Belediyesi
KKTC Gönyeli Belediyesi
TC İzmit Belediyesi
KKTC Kültür Dairesi Müdürlüğü
Türkiye ICOM
Müzeciler Derneği
Girişimci Kadınlar Derneği (GİKAD)
BRT
Sağlam Metal
Fibula Müze Ekipmanları
Mikrokilma
Zemastek Yapı İnşaat Restorasyon
Arkeoloji Haber

SEKRETERYA

Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği (KÜMAD)
KKTC Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi

KAPAK TASARIM

Mine Okur

ÖNSÖZ

Kıbrıs adası, insanlık tarihine eş olarak birçok kültüre ve uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. Kültür, insanın yeryüzünde kendine bir mekân kurmak ve yurt edinmek için ortaya koyduğu evrensel değerlerin tamamını ifade etmektedir. Kültürel miras ise geçmişten miras alınan ve farklı nedenlerle geleceğe miras bırakılmak istenen, fiziksel olarak var olan ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünü şeklinde tanımlanmaktadır. Kültürel mirasımızı tehdit eden birçok unsur vardır. Bunların içerisinde doğal riskler (afet), insan kaynaklı riskler ve teknik olarak tanımlayabileceğimiz gibi pek çok risk grubu bulunmaktadır.

Kültürel mirası sürdürülebilir bir şekilde korumak her dönemde başlı başına bir sorun olmuştur. Osmanlı döneminde özellikle Tanzimat'la beraber hareketlenen bir eski eser merakından bahsetmek yerinde olur. Avrupa devletlerinin konuya ilgisiyle beraber Osmanlı'nın sınırlarında bulunan birçok arkeolojik alanın talan edilmeye başlanmıştır talanı başlatmıştır. Bu talanı engellemek için hazırlanan nizamname sonucunda eski eserlerin araştırılması ve korunması belirli kurallara bağlanmış olsa da pek başarılı olunamamıştır. Sahneye Osman Hamdi beyin çıkmasıyla beraber 1884 yılında hazırlanan nizamname sonucunda eski eser üzerine yapılan çalışmalar daha sistemli ve kontrolü bir şekilde yapılmıştır. Bu nizamname uzun bir süre eski eser yasası olarak varlığını korumuş ve eski eserleri önleyici olarak koruyan bir yasa olmuştur.

Kıbrıs'ta, İngiliz Yönetimi altında 1882 yılında Kıbrıs Müzesi kurulmuş ve eski eserler konusunda ilk sistematik çalışmalar başlatılmıştır. 1935 yılında İngiliz sömürge hükümeti tarafından Eski Eserler Dairesi kurulmuş ve müzenin daha önce yürüttüğü sorumlulukların önemli bir bölümünü devralmıştır. İngiliz sömürge yönetimi süresince Eski Eserler Dairesi, Khoirokoitia, Kition, Amathus, Kourion, Paphos, Salamis ve Enkomi'de kazılar gerçekleştirmiş ve adanın her yerinde çok sayıda kurtarma kazısı yapmıştır gerçekleştirmiştir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde ise 1989 yılında yasa ile Eski Eserler Dairesi kurulmuş ve halen Rölöve ve Restorasyon Şubesi, Kazı İşleri Şubesi, Müzeler ve Ören Yerleri Şubesi ile bu alandaki faaliyetlerini sürdürülmektedir.

Türkiye'de ise koruma ve onarımın önemle ele alınışı bahse konu çalışmalarının bilimsel bir disiplin olarak yerleşmeye başladığı 1930'lu yıllar ve sonrasına dayanmaktadır. Özellikle Atina Tüzüğü (1931) ve Venedik Tüzüğü (1964) gibi bildirelerle belirlenen uluslararası ilkelerle koruma çalışmaları bilimsel esaslarla yürütülmeye çalışılmıştır. Bu uluslararası ilkeler sonucunda kültürel mirası korumaya yönelik yaklaşımlar geliştirmek, uygulamaya dönük ölçüt ve teknikler oluşturmak ve bunlara ilişkin bilgileri toplayıp yaygınlaştırmak üzere ülkemizin de üyesi olduğu uluslararası koruma örgütleri (UNESCO, ICOM ICCROM, ICOMOS gibi) tesis edilmiştir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, kültürel mirası koruma çalışmaları zanaat olmaktan çıkıp bilimsel nitelik kazanmış, dünyada koruma içerikli eğitim programları hazırlanarak üniversitelerde ders olarak okutulmuştur.

Kültürel Mirasın somut öğeleri olan kültür varlıkları oluşumlarıyla başlayan ve yok olmaları ile sona erecek bir bozulma süreci içinde varlıklarını sürdürürler. Eserlerdeki bozulma süreci, eserin kullanım biçiminin yanı sıra, malzemelerin fiziksel yapılarına ve içinde buldukları çevre koşullarına bağlıdır. Kültürel varlıklarımızın gerekli koruma koşullarını sağlayarak, bozulmalarını yavaşlatmak ve ömürlerini uzatmak mümkündür. Yitip Giden kelimesinin anlamı görünmez olmak, ortadan kalkmak demektir. Bu nedenle kültürel mirasımızın yok olup ortadan kalkmadan, geleceğe aktırılabilmesi adına oluşturmak istediğimiz farkındalık sempozyumun asıl amacıdır. Sempozyumun düzenlenmesinde katkı sunan tüm paydaşlarımıza ve katılımcılarımıza sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Yeni sorular sorabilmek, yeni adımlar atabilmek ve yeni çalışmalar yapabilmek var olanı anlayabilmek ve özümsemekten geçer. Bu nedenle kültürel mirasımızın bizlere çocuklarımızdan emanet olduğunu hatırlatarak Sempozyumun yeni çalışmalara ilham olması dileğiyle.

Sempozyum Düzenleme Komitesi

Serkan Gedük – Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği

Ejdan Sadrazam- Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi

Ayhaturun Ateşin- Alashia Terracotta Sanat Topluluğu

Amaç ve Kapsam

Toplumun kimliğiyle, kültürüyle ve tarihiyle ilgili somut ve soyut değerlerin tümü olarak kabul edilen kültürel miras, tarihsel süreç içinde değişik nedenler ve yöntemlerle sürekli tahrip edilmeye karşı karşıya kalmıştır. Geçmişte yaşamış insanların yarattığı paha biçilmez ve yeri doldurulamaz kültür varlıklarını korumak ve gelecek nesillere ulaştırmak günümüz dünyasının en başta problemlerinden birisidir. Çünkü koruma olmadan kültür varlıklarımızı uzun süre yaşatamayacağımız ve ayakta tutamayacağımız bir gerçektir. Kültürel mirası tahrip eden birçok risk faktörü vardır. Bunlar doğal riskler (afet), insan kaynaklı riskler ve teknik riskler olarak üç ana başlık altına ayırmak mümkündür. Bu bozucu etkenlere karşı önlemler geliştirmek bütün profesyonellerin görevidir.

Bu nedenle güncel ve yenilikçi yaklaşımlarla somut olmayan kültür varlıklarının geleceğe aktarılması, taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının bozulmalarının ve tahribatlarının azaltmak için ilgili alan uzmanlarının tecrübelerini aktarabildiği ve yeni iş birliklerinin kurulabildiği bir platformda bir araya gelmek için hazırlanmıştır.

Sempozyum Konuları

Sempozyum; Koruma, Arkeoloji, Sanat Tarihi, Alan Yönetimi, Mimarlık, Mühendislik alanlarında yetkili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde çalışan tüm uzmanlara, akademisyenlere, üniversite öğrencilerine, sivil toplum kuruluşlarına hitap etmektedir.

İnsan

Vandalizm, İlgisizlik ve İhmal, Yasadışı Kültür Varlığı Ticareti ve bunun getirdiği: Soygun, Kaçakçılık, Sahtecilik, Defnecilik vb., Yanlış Kullanım/ Yanlış Restorasyon/ Yanlış Uygulamalar.

Canlılar

Hayvanlar, Bitkiler, Mikro-Organizmalar

Doğa

Doğal Olaylar ve Felaketler, Deprem, Yangın, Sel ve diğerleri

Çevre

Atmosfer, Oksijen Seviyesi, Su İçeriği (Nem), Sıcaklık, Işık, Morötesi (Uv) Işık, Kızılaltı (Ir) Işık, Görünür Işık

Kirlilik

Hava Kirliliği, Kükürt Gazları, Nitrat Gazları, Partiküler Kirlilik, Toz, Aeresollar, Duman, Tuzlar

Siyaset

Uluslararası Anlaşmazlıklar, Savaş, Şiddet Politik Yaklaşımlar

SEMPOZYUM YÜRÜTME KURULU

Serkan Gedük – Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği
Ejdan Sadrazam- Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi
Ayhatun Ateşin- Alashia Terracotta Sanat Topluluğu

DÜZENLEME KURULU

Bülent Gönültaş -Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Prof. Dr. Bekir Eskici – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Alparslan Hamdi Kuzucuoğlu- İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar Selçuk Şener- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Akın Akyol- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Berna Çağlar Eryurt- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent Kızılduman – Doğu Akdeniz Üniversitesi
Zeynep Boz-Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Ejdan Sadrazam- Milli Arşiv ve Araştırma Dairesi
Serkan Gedük–Kocaeli Müze Müdürlüğü, Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği
Ayhatun Ateşin- Alashia Terracotta Sanat Topluluğu
Turgay Arıkan- Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Mehmet Emin Sinan-Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği
Ali Aytaç Çomak-Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Bekir Eskici – Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ufuk Kocabaş- İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Şahin-Bursa Üniversitesi
Prof.Dr. Derya Şahin- Bursa Üniversitesi
Prof. Dr. Kaan Canduran-Hacettepe Ünveritesi
Prof. Dr. Şengül Aydıngün-Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Ayşe Tuba Ökse-Kocaeli Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar Selçuk Şener- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Ali Akın Akyol- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. Erkan Atak-Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice Işıl Kocabaş– İstanbul Üniversitesi
Doç. Cemile Kaptan-Mimar Sinan Üniversitesi
Doç. Dr. Aliye Erol-İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Berna Çağlar Eryurt- Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Doç. Dr. Nilüfer Kızık- Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Doç. Dr. Haldun Aydıngün-Başkent Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Can Avcı-İstanbul Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Oğuz Polatel-Kocaeli Üniversitesi
Dr. Sina Noie- Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği

İÇİNDEKİLER

KÜLTÜREL MİRASIMIZIN YİTİP GİTMESİNDE İNSAN UNSURU: DUVAR RESİMLERİNDEN ÖRNEKLER	1
Bekir ESKİCİ.....	1
İKLİM DEĞİŞİMİNİN TARİHİ METAL BATIKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KATODİK KORUMA ÇÖZÜM OLABİLİR Mİ?	2
Ufuk KOCABAŞ.....	2
6 ŞUBAT 2023 MARAŞ DEPREMİNDE YIKILAN KARAKUŞ TÜMÜLÜSÜ TOKALAŞMA SÜTUNUNUN AYAĞA KALDIRIMASI VE RESTORASYONU ÇALIŞMALARI	3
Yaşar Selçuk ŞENER.....	3
6 ŞUBAT DEPREMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA TÜRK MÜZELERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	4
Bülent GÖNÜLTAŞ.....	4
Serkan GEDÜK.....	4
KAĞIT ESERLERİN BOZULMASINDA İNSAN FAKTÖRÜ: YANLIŞ KULLANIMLAR VE NİTELİKSİZ ONARIMLAR	5
M. Nilüfer KIRAZ.....	5
PAMUKKALE-HİERAPOLİS İNSULA 104 'TEKİ (ODA A1267) YAZITLI DUVAR'IN BOZULMASINA NEDEN OLAN ETKENLER	6
Sina NOEİ.....	6
ARKEOLOJİ YAYINLARI VE SERGİLERİNİN KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞI OLUŞTURMADAKİ ROLÜ	7
Nihat TEKDEMİR.....	7
BOYALI YÜZEY TEMİZLİĞİNDE HATALAR	8
Cemile KAPTAN.....	8
KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA ADIYAMAN ULU CAMİ YAPI MALZEMELERİNDE ARKEOMETRİK ANALİZLER	9
Ali Akın AKYOL.....	9
Tamer KORALAY.....	9
KAOS ORTAMLARINDA ÇARESİZ KALAN KÜLTÜREL MİRAS	10
Şengül AYDINGÜN.....	10
İKLİM DEĞİŞİKLİKLERİNİN KÜLTÜR ÖĞELERİNE ETKİLERİ	11
Haldün AYDINGÜN.....	11
YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS: MÜZELERDE VANDALİZM VE YAĞLI BOYA RESİMLER	12
Berna ÇAĞLAR ERYURT.....	12
YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS: SİKKE KAÇAKÇILIĞI, DEFİNECİLİK, KALPAZANLIK	13
Aliye EROL.....	13
KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINA YÖNELİK UYGULAMALAR: AKŞEHİR TAŞ ESERLER MÜZESİ ÖRNEĞİ	14
Sevcan ÇAVDAR.....	14

İSTANBUL SULARINDA SAKLI TARİH VORDONİSİ: SU ALTI ARKEOLOJİSİ VE TSUNAMİ RİSKİ KARŞISINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA STRATEJİLERİ	15
Ahmet BİLİR	15
BİR KORUMA ENSTRÜMANI OLARAK KÜLTÜR VARLIKLARININ İADESİ	16
Zeynep BOZ	16
KÜLTÜREL MİRASIN GELECEĞE AKTARILMASI BAĞLAMINDA İZMİT'TEKİ OSMANLI ESERLERİNİN BELGELENMESİ	17
Erkan ATAK	17
KÜLTÜREL MİRAS VE KRİMİNALİSTİK: SAHTECİLİK VE HIRSIZLIK VAKALARININ İNCELENMESİ	18
Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU.....	18
ELİF ŞAFAK'IN KAYIP AĞAÇLAR ADASI ROMANININ KÜLTÜREL ÇÖZÜMLEMESİ 19	
Mustafa YENİASIR.....	19
GÜNEY KIBRIS'TA KALAN KÜLTÜREL MİRASLARIMIZIN TARİHİ VE SOSYAL ARKA PLANLARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER	20
Şevket ÖZNUR	20
HÖYÜKLERDE GÖZLEMLenen TAHRİBATIN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 21	
A.Tuba ÖKSE	21
KÜLTÜRLER ARASI DİYALOĞUN GÜÇLENDİRİLMESİNDE KÜLTÜREL MİRAS'IN YERİ VE ÖNEMİ: KÜLTÜREL MİRAS TEKNİK KOMİTESİ KIBRIS ÖRNEĞİ	22
Ümmü Altan BAYRAKTAR	22
KARPAZ YARIMADASININ ENDÜSTRİ MİRASI: ZEYTİNYAĞI DEĞİRMENLERİ	23
Beser Oktay VEHBİ.....	23
KUZEY KIBRIS'TA TERK EDİLMİŞ MANASTIR MİRASI İÇİN YENİ YAŞAM SENARYOLARI	24
Kağan GÜNÇE	24
KÜLTÜREL MİRAS YAPILARI VE KENT MORFOLOJİSİ: OSMANLI DÖNEMİ LEFKOŞA ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	25
Mustafa EYYAMOĞLU.....	25
YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS BAĞLAMINDA: ÇUKURBAĞ (İZMİT-NİKOMEDİA) ARKEOLOJİK SİT ALANINDAKİ OPUS SECTİLE TABAN DÖŞEMLERİ	26
Serkan GEDÜK	26
BÖLÜNÜŞ ADADA DEMİRYOLU MİRASININ ANLAMI: KIBRIS DEMİRYOLU	27
Damla MISIRLISOY	27
KUZEY KIBRIS'IN YEREL YERLEŞİMLERİ VE MİMARİSİ	28
Özgür DİNÇYÜREK.....	28
KÜLTÜREL MİRASI KORUMA DENEYİMLERİ: ÇEŞİTLİ KONSERVASYON PROJELERİNDEKİ UYGULAMALAR VE YÖNTEMLER	29
Elif DOĞRU.....	29
TARİHSEL SÜREÇTE MAĞUSA, ST. GEORGE LATİN KİLİSESİ	30
A.Ceren EREL	30
GÜNEY KIBRIS'TA KALAN KÜLTÜREL MİRASLARIMIZIN TARİHİ VE SOSYAL ARKA PLANLARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER	31

Şevket ÖZNUR	31
KKTC'DE ORTAÖĞRETİME DEVAM ÇOCUKLARIN KIBRIS TÜRK KÜLTÜREL MİRASI HAKKINDAKİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİ	32
Burak GÖKBULUT	32
KÜLTÜREL MİRASIN 3 BOYUTLU BELGELENMESİ	33
Fahrettin Doğan TEKİN	33
TÜRKİYE MÜZE ULUSAL ENFORMASYON SİSTEMİ (MUES).....	34
Hakan Melih AYGÜN.....	34
İZLER SİLİNMEYEN.....	35
Ayşe GÖKYİĞİT.....	35
KÜLTÜREL MİRAS BİLİNCİLİNİN YARATILMASI ADINA OKULLARDA KULLANILACAK OLAN DENEYSEL ARKEOLOJİ YÖNTEMİ: “ZAMANA YOLCULUK”	36
Gülcan Faika ÜLVAY.....	36
Yurdagül AKCANSOY.....	36
KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASI SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ; İZMİT ÖLÇEĞİNDE KORUMA /UYGULAMA ÖRNEKLERİ	37
Ceren ÖKTEN	37
KIBRIS ADASINDAKİ TARİHİ ESERLERE ELEŞTİRİSEL BİR BAKIŞ.....	38
Ali Efdal ÖZKUL	38

KÜLTÜREL MİRASIMIZIN YİTİP GİTMESİNDE İNSAN UNSURU: DUVAR RESİMLERİNDEN ÖRNEKLER

Bekir ESKİCİ
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Kültürel miras, kuşaktan kuşağa aktararak gelen ve gelecek kuşaklar için sahip çıkılması gerektiğine inanılan değerler bütünüdür. Tarihin maddi verileri insan ve toplum yaşamını zenginleştiren, yaşam deneyimlerimizi yoğunlaştıran çevre bileşenleridir. Kentleri süsleyen tarihi yapılar, müze vitrinlerini dolduran eşyalar geçmiş yaşamla ilgili bilgileri bize aktaran en somut belgelerdir. Bu belgeler gündelik hayatın sade birer unsuru ya da tarihsel bir olayın, geçmişin manevi, dini ve sanatsal yaşamının önemli birer ifadesidir. Her nesil miras aldığı kültüre maddi ve manevi bir katkı yapar ve onu kendinden sonrakilere miras bırakmakla yükümlüdür. Mirasımız bizim kim olduğumuzu ve ona nasıl baktığımızı gösterir. Geçmiş uygarlıkların izini taşıyan maddi kalıntılar bugün pek çok yok edici tehdit ile karşı karşıya bulunmaktadır. Çevresel etkenler ve doğal afetler yanında insan eliyle verilen zararlar kültürel mirasımız için hala büyük tehdit oluşturmaktadır. Bu varlıkların doğal veya kasıtlı olarak tahripleri dünya kültür mirasının önemli birer parçasının yok olmasına yol açmaktadır. Ören yerleri, arkeolojik ve kentsel sitler çeşitli nedenlerle yitip gitmiş veya yok olmaya yüz tutmuş çok sayıda kültür varlığının izlerini taşımaktadır. Tarihi duvar resimleri bu tür yok olma sürecine maruz kalmış pek çok örnek barındırmaktadır. Duvar resimlerini olumsuz etkileyen sorunların çoğu yapının durumuyla, insan unsuruna bağlı kötü kullanımla, bakımsızlıkla, sık sık yapılan onarım ve değişikliklerle ilgilidir. Dönemsel eklere ilişkin tarihsel katmanların ayıklanarak yok edilmesi, uygun olmayan yöntem ve malzemelerin kullanımı da onarılmaz hasarlara yol açabilmektedir. Mesleki eğitimi ve deneyimi yetersiz kişilerle yapılan uygulamalar çoğu zaman istenmeyen sonuçlara yol açmıştır. Kasti ya da istemeden yapılmış insan davranışlarından oluşan hasarlar hırsızlık, ihmal ya da vandallık içermektedir. Bu bildiride, ülkemizin değişik bölgelerindeki tarihi binalarda yer alan insan eliyle zarar görmüş veya yok olmuş duvar resimlerinden örnekler konu edinilmiştir.

HUMAN FACTOR IN THE DESTRUCTION OF OUR CULTURAL HERITAGE: EXAMPLES OF WALL PAINTINGS

Abstract

Cultural heritage is a set of values that are passed down from generation to generation and are believed to be preserved for future generations. Cultural assets are environmental components that enrich human and social life and intensify our life experiences. Historical buildings adorning cities and items filling museum showcases are the most concrete documents that convey information about past lives to us. These documents are simple elements of daily life or important expressions of a historical event or the spiritual, religious and artistic life of the past. Each generation makes a material and spiritual contribution to the culture it inherits and is obliged to pass it on to the next generation. Our heritage shows who we are and how we view it. Material remains that bear the traces of past civilizations face many destructive threats today. In addition to environmental factors and natural disasters, human-made damage still poses a great threat to our cultural heritage. Natural or intentional destruction of these assets leads to the destruction of important parts of the world cultural heritage. Ruins, archaeological and urban sites bear the traces of many cultural assets that have disappeared or are about to disappear for various reasons. Historical murals contain many examples that have been subjected to this type of extinction process. Most of the problems that negatively affect murals are related to the condition of the structure, misuse due to the human element, lack of maintenance, and frequent repairs and changes. The removal and destruction of historical layers related to periodical additions and the use of inappropriate methods and materials can also cause irreparable damage. Practices carried out with people with insufficient professional training and experience have often led to undesirable results. Damages caused by intentional or unintentional human actions include theft, negligence or vandalism. In this paper, examples of wall paintings in historical buildings in different regions of our country that have been damaged or destroyed by human hands are discussed.

İKLİM DEĞİŞİMİNİN TARİHİ METAL BATIKLAR ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: KATODİK KORUMA ÇÖZÜM OLABİLİR Mİ?

Ufuk KOCABAŞ
İstanbul Üniversitesi

Özet

Küresel ısınma ve iklim değişimi, kültürel mirasa hızlı ve yıkıcı etkiler doğurabilecek riskler taşımaktadır. Varlıkların bulunduğu çevresel koşulların hızla değişmesi, eserler üzerindeki bozulma hızını artırması muhtemeldir. Ayrıca, küresel ısınma denizlerde de etkili olmakta ve deniz suyu sıcaklığının yükselmesi, özellikle sualtında bulunan arkeolojik ve yakın tarihli metal eserlerin korozyon sürecini hızlandırmaktadır. Günümüzde, tarihsel değeri olan bazı metal batıkların sualtında korunması için katodik koruma yöntemlerine başvurulmaktadır. Modern metal gemilerin korozyona karşı korunmasında önemli bir rol oynayan katodik koruma, tarihi metal batıkların korunmasında da kullanılabilir hale gelmiştir. Özellikle Birinci Dünya Savaşı'na ait batıkların yerinde korunmasıyla ilgili projelerin sayısı artmıştır. Katodik koruma sistemlerinin bu tür batıkların üzerinde etkili olduğu görülmüştür. Mühendisler, korumak istedikleri malzeme ile birlikte daha reaktif metallere yapılan ve feda edilecek anotları kullanarak bu yöntemi geliştirmişlerdir. Bu süreçte "katodik koruma" denmektedir. Günümüzde, özellikle yük gemileri, petrol sondaj kuleleri, deniz platformları gibi deniz yapıları, sualtı ve yeraltı petrol ve doğalgaz boruları gibi yapılar "katodik koruma" ile korunmaktadır. Galvanik anotlu koruma sistemlerinde, korunması istenilen metal yapının kendisinden daha negatif potansiyelli bir metal (anot) ile bağlanarak bir galvanik hücre oluşturulur. Bu sayede metal yapı katot haline getirilir. Galvanik anotlar doğal olarak çözünerek bir pil gibi elektrik akımı üretirler. Anodun çözünmesi sonucu ortaya çıkan elektronlar, dış bağlantıdan katoda (korunan metal yapı) taşınarak katodik reaksiyon için gerekli olan elektronları sağlar. Galvanik anotlar koruma sırasında belirli bir hızda çözünerek ağırlıklarını kaybederler. Bunları uygun zaman aralıklarıyla yenileyerek koruma işlevini sürdürmek mümkün olur. Kalıntıların buldukları su bileşimine göre (tuzlu su, tatlı su, acı su) çinko, alüminyum ya da magnezyum anotlar tercih edilmektedir.

THE IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON HISTORICAL METAL SHIPWRECKS: CAN CATHODIC PROTECTION BE A SOLUTION?

Abstract

Global warming and climate change pose risks that can rapidly and destructively affect cultural heritage. The rapid changes in the environmental conditions where these artefacts are located are likely to accelerate their deterioration. Furthermore, global warming also affects the seas, and the increase in seawater temperature accelerates the corrosion process, especially for underwater archaeological and relatively recent metal artefacts. Today, cathodic protection methods are being employed to preserve some historically significant metal shipwrecks underwater. Cathodic protection, which plays a crucial role in protecting modern metal ships from corrosion, has become applicable to the preservation of historical metal shipwrecks. The number of projects related to the in-situ preservation of shipwrecks, especially those dating back to World War I, has increased, and cathodic protection systems have been found to be effective on such shipwrecks. Engineers have developed this method using more reactive metals, along with sacrificial anodes, which are materials that will be sacrificed for protection along with the material they want to protect. This process is called "cathodic protection." Today, structures such as cargo ships, offshore drilling rigs, offshore platforms, underwater and underground oil and natural gas pipelines are protected using cathodic protection. In galvanic anode protection systems, a galvanic cell is created by connecting the metal structure to be protected with a more negatively potential metal (anode). This turns the metal structure into a cathode. Galvanic anodes naturally dissolve and generate an electrical current, acting like a battery. The electrons produced by the dissolution of the anode are transported from the anode (the metal structure to be protected) to the cathode, providing the necessary electrons for the cathodic reaction. Galvanic anodes lose weight by dissolving at a certain rate during protection. Renewing them at appropriate intervals allows the protection function to continue. Depending on the composition of the water where the remains are located (saltwater, freshwater, brackish water), zinc, aluminium, or magnesium anodes are preferred.

6 ŞUBAT 2023 MARAŞ DEPREMİNDE YIKILAN KARAKUŞ TÜMÜLÜSÜ TOKALASMA SÜTUNUNUN AYAĞA KALDIRIMASI VE RESTORASYONU ÇALIŞMALARI

Yaşar Selçuk ŞENER
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

Adıyaman İli, Kâhta ilçesi sınırları içerisinde kalan Karakuş Tümülüsü ören yeri, Kâhta'nın yaklaşık 12 km kadar kuzeyinde, Adıyaman-Kâhta-Narince yolu üzerinde, Çukurtaş köyü yakınlarında, Gösterge Tepe'sinde yer almaktadır. Karakuş Tümülüsü, tarihi M.Ö 1. yüzyıla dayanan Kommagene Krallığına ait bir anıt mezardır. Güney bölümündeki sütun üzerinde kartal, doğu tarafındaki sütunlarda Aslan ve Boğa, batı tarafındaki sütunda ise Kral 2. Mithridates'in kız kardeşi Laodike ile tokalaşma kabartması bulunan Kommagene Krallık ailesine ait bir anıt mezardır. Doğudaki sütun üzerinde yer alan yazıta göre, bu mezar Kommagene Kralı Antiochos'un oğlu 2. Mithridates (MÖ. 36-21) tarafından annesi İsiyas, kız kardeşi Antiochis ve yeğeni Aka'ya ait olduğu bilinmektedir. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş'ta gerçekleşen ikiz depremler sonrası Adıyaman İli Kâhta İlçesi sınırları içerisinde kalan Karakuş Tümülüsü'nün batısında kalan Tokalaşma Sütunu yıkılmıştır. Kahtalı bir firma sahibi Ahmet Kılınç yıkılan sütunun restorasyonu ve ayağa kaldırılması çalışmalarını üstlenmek istemiş; Bu amaçla Firma Yetkilisi Ahmet KILINÇ ve Prof. Dr. Yaşar Selçuk ŞENER, Adıyaman Müze Müdürü Arkeolog Mehmet ALKAN eşliğinde yıkılan sütun 06-07 Nisan tarihlerinde yerinde incelenmiştir. İncelemede sonrasında Karakuş Tokalaşma Sütununda oluşan sorunlar ve yapılması gerekenler 09 Nisan 2023 tarihli bu rapor ile Adıyaman Müze Müdürlüğü'ne teslim edilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kazılar Daire Başkanlığı, Adıyaman Müze Müdürlüğü ve Koruma Kurulu'nun izinleri doğrultusunda 05.05.2023 tarihinde başlatılan çalışmalar 28 Mayıs 2023 tarihinde tamamlanmıştır. Yapılan çalışmalarda yıkılan sütun ve üzerindeki kabartma stel restorasyonu tamamlanmış, sütun gövde ve kaidesinin oturduğu podyumda yıkılmaya neden olan parçalanmış blok taşın parçası tamamlanarak sütun ve kabartma ayağa kaldırılmıştır. Yapılan çalışma Türkiye'nin son yıllarda yaşadığı en önemli afetlerinden biri olan Kahramanmaraş Depremleri sonrasında, bir çok alanda gerçekleştirilen yaraların sarılması çalışmaları için Kültür varlıkları alanında gerçekleştirilen örnek bir müdahale olmasıyla öne çıkmaktadır.

REMOVAL AND RESTORATION WORKS OF THE TOKALASMA RELIEF COLUMN IN THE KARAKUŞ TUMULU DESTROYED IN THE MARAŞ EARTHQUAKE OF 6 FEBRUARY 2023

Abstract

The Karakuş Tumulus archaeological site, within the borders of the Kâhta district of Adıyaman Province, is located on Gösterge Hill, approximately 12 km north of Kâhta, on the Adıyaman-Kâhta-Narince road, near the village of Çukurtaş. Karakuş Tumulus is a mausoleum belonging to the Commagene Kingdom, dating back to the 1st century BC. It is a mausoleum belonging to the Commagene Kingdom family, with an eagle on the column in the southern section, a lion and a bull on the columns on the east side, and a handshake relief with Laodice, the sister of King Mithridates II, on the column on the west side. According to the inscription on the eastern column, it is known that this tomb belonged to Mithridates II (36-21 BC), the son of King Antiochos of Commagene, to his mother Isias, his sister Antiochis and his nephew Aka. After the twin earthquakes that took place in Kahramanmaraş on February 6, 2023, the Handshake Column, located to the west of the Karakuş Tumulus, within the borders of the Kâhta District of Adıyaman Province, collapsed. Ahmet Kılınç, a company owner from Kahta, wanted to sponsor the restoration and restoration of the collapsed column. For this purpose, the collapsed column was examined on site on 06-07 April, accompanied by Company Official Ahmet KILINÇ and Prof. Dr. Yaşar Selçuk ŞENER, and Adıyaman Museum Director Archaeologist Mehmet ALKAN. After the examination, a report dated 09 April 2023 regarding the problems that occurred in the Karakuş Handshake Column and what needs to be done was delivered to Adıyaman Museum Directorate. The work was started on 05.05.2023 with the permissions of the Ministry of Culture and Tourism, General Directorate of Cultural Heritage and Museums, Excavations Department, Adıyaman Museum Directorate and Preservation Board and was completed on 28 May 2023. Thanks to the work carried out, the restoration of the collapsed column and the relief stele on it was completed, and the fragmented stone block that caused the collapse of the podium on which the column body and base sit was completed, and the column and relief were raised. The study stands out as an exemplary intervention in the field of cultural assets for healing the wounds carried out in many areas after the Kahramanmaraş Earthquakes, one of the most important disasters Turkey has experienced in recent years.

6 ŞUBAT DEPREMİ ÖNCESİ VE SONRASINDA TÜRK MÜZELERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bülent GÖNÜLTAŞ
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Genel Müdür Yardımcısı

Serkan GEDÜK
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Müze Müdürü

Özet

Türkiye’de meydana gelen Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremleri son yılların en yıkıcı doğal afetlerindendi. Deprem Kahramanmaraş başta olmak üzere Hatay, Gaziantep, Osmaniye, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Malatya ve Adana başta olmak üzere çevre illerde yoğun olarak hissedildi. Meydana gelen depremlerde çok sayıda can kaybına, yaralanmalara ve ağır hasarlara sebep oldu. Deprem sırasında T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı müzelerde kısmi hasarlar meydana geldi. Depremi önceden tahmin edebilen bir teknoloji olmadığı için büyük felaket öncesinde Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nün hazırlanmış olduğu afet eylem planı bulunmaktaydı. Örneğin A bölgesinde meydana gelen depremde müzenin hasar alması durumunda depremden etkilenmeyen en yakın B bölgesinde bulunan görevliler A bölgesine giderek müzede güvenlik ve önleyici koruma çalışmaları yapmakla yetkiliydi. Nitekim Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremi meydana geldiği andan itibaren afet eylem planı devreye girdi. Depremin olduğu andan itibaren Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü’nde kriz masası oluşturuldu. Eylem planı çerçevesinde görevliler sorumlu oldukları afet bölgesine intikal ettiler. Özellikle depremden etkilenen Hatay, Kahramanmaraş ve Adıyaman’daki müzelere yakın bölgelerden güvenlik görevlileri ve müze yöneticileri görev aldı. Öncelikle depremden etkilenen müze personelinin barınma ve iyeş problemleri çözüldü. Daha sonra güvenlik önlemleri çerçevesinde hasar tespitleri yapıldı. Özellikle Hatay ve Elbistan Müze Müdürlüğü’ne bağlı birimlerde bulunan taşınabilir kültür varlıkları belgelenecek ve önleyici koruma yönetimleri çerçevesinde belirlenen güvenli alanlara taşındı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı yönetici ve personeli afet bölgesine en hızlı ulaşan ve aksiyon alan Bakanlıkların başında geldi. Bu çalışmada 6 Şubat depremi öncesi ve sonrasında yapılan müzecilik çalışmaları genel hatlarıyla anlatılacaktır.

ASSESSMENT OF WORKS UNDERTAKEN IN TURKISH MUSEUMS BEFORE AND AFTER THE FEBRUARY 6 EARTHQUAKE

Abstract

The earthquakes centered in Kahramanmaraş on February 6 in Turkey were among the most devastating natural disasters in recent years. The earthquake was felt intensely in the surrounding provinces, including Hatay, Gaziantep, Osmaniye, Adıyaman, Şanlıurfa, Diyarbakır, Malatya, and Adana, in addition to Kahramanmaraş. The earthquakes resulted in a significant loss of life, injuries, and extensive damage. During the earthquake, museums under the Ministry of Culture and Tourism in Turkey also suffered partial damages. As there is no technology to predict earthquakes in advance, the General Directorate of Cultural Assets and Museums had prepared a disaster action plan before such a major catastrophe. For instance, in the event of an earthquake affecting a museum in Zone A, designated personnel from the nearest Zone B, unaffected by the earthquake, were authorized to go to Zone A to carry out security and preventive protection measures. Indeed, as soon as the Kahramanmaraş-centered earthquake occurred on February 6, the disaster action plan was activated. From the moment of the earthquake, a crisis desk was set up at the General Directorate of Cultural Assets and Museums. According to the action plan, assigned personnel moved to their respective disaster zones. Especially in the museums affected by the earthquake in Hatay, Kahramanmaraş, and Adıyaman, security personnel and museum managers from nearby areas took on responsibilities. Initially, accommodation and sustenance issues for the affected museum staff were addressed. Subsequently, damage assessments were carried out within the framework of security measures. Particularly in the units affiliated with Hatay and Elbistan Museum Directorates, portable cultural assets were documented, and according to preventive protection management, they were relocated to secure areas. The Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Turkey, both its administrators and staff, were among the fastest to reach the disaster zone and take action. This paper will provide a general overview of the museum efforts before and after the February 6 earthquake

KAĞIT ESERLERİN BOZULMASINDA İNSAN FAKTÖRÜ: YANLIŞ KULLANIMLAR VE NİTELİKSİZ ONARIMLAR

M. Nilüfer KİRAZ
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Kâğıt eserler; çok bileşenli yapıları, çevresel koşullara duyarlılıkları ve olumsuz koşullarda hızlıca bozulmaları nedeniyle koruma hassasiyeti gerektirirler. Kâğıt eserlerin bozulmasına yol açan nedenlerden birçoğu insan kaynaklıdır. Eserlerin yaşam süreçleri boyunca yapılan kullanım hataları ve hasar gören eserleri onarmaya yönelik olarak farklı dönemlerde gerçekleştirilen restorasyon uygulamaları çoğunlukla bozulma sürecini hızlandırmıştır. Yanlış kullanım kaynaklı bozulmalar pek çok farklı biçimde gerçekleşebilmektedir. Kitapların sırtlarını zorlayacak biçimde açmak, uygunsuz şekilde tutmak veya taşımak, depolarda raflara yerleştirme sırasında yapılan hatalar bunlardan bazılarıdır. Eski ve niteliksiz onarımlar özellikle kitap sayfalarında sıkça karşımıza çıkar. Yırtık ya da eksik bir kısmın çoğu zaman özensizce ve yanlış malzemelerle onarılmış olduğu örnekler, konservatörlerin eser üzerinden uzaklaştırmak zorunda kaldıkları eklentilerdir. İyi niyetli koruma çabaları olarak tanımlayabileceğimiz bu uygulamalar, kullanılan yapıştırıcıların ve kağıtların niteliği ya da uygulama tekniklerinin uygunsuzluğu nedeniyle çoğu zaman zarar verici sonuçlar doğururlar. Özellikle sentetik yapıştırıcıların uzaklaştırılması zorlayıcı bir uygulama süreci gerektirir. Kimyasal kullanımı ile müdahale etmeyi gerektiren uygulamalar sonucunda bant yüzeyden alınsa bile çoğu zaman iz bırakır ve eser üzerinde neredeyse geri dönüşümsüz hasara yol açar. Bu çalışmanın amacı, kâğıt eserlerin bozulmasına yol açan önemli etkenlerden biri olan insan faktörünün yanlış kullanım ve niteliksiz onarım gibi iki ana başlığını ele alarak, oluşan hasarların nedenleri ve sonuçlarını sıralamak, alınabilecek doğru ve güncel önlemleri ortaya koymaktır.

HUMAN FACTOR IN DETERIORATION OF PAPER ARTWORKS: MISUSE AND UNQUALIFIED RESTORATIONS

Abstract

Paper artworks; They require conservation sensitivity due to their multi-component structure, sensitivity to environmental conditions, and rapid deterioration under adverse conditions. Many of the reasons that cause paper works to deteriorate are human-related. Usage errors made throughout the life of the works and restoration practices carried out in different periods to repair the damaged works mostly accelerated the deterioration process. Deterioration due to misuse can occur in many different ways. Some of these are opening the books in a way that forces their spines, handling or carrying them improperly, and mistakes made while placing them on shelves in storage areas. Old and unqualified restoration applications appear frequently, especially on book pages. Examples where a torn or missing part was repaired, often carelessly and with the wrong materials, are additions that conservators had to remove from the work. These practices, which we can define as well-intentioned conservation efforts, often produce damaging results due to the nature of the adhesives and papers used or the inappropriateness of the application techniques. In particular, the removal of synthetic adhesives requires a challenging application process. As a result of removal applications that require intervention with the use of chemicals, even if the tape is removed from the surface, it often leaves a mark and causes almost irreversible damage to the artwork. The aim of this study is to list the causes and consequences of the damage and to put forward correct and up-to-date measures by addressing the two main headings of the human factor, which are important factors that cause the deterioration of paper artworks: misuse and unqualified restoration.

PAMUKKALE-HIERAPOLİS İNSULA 104 'TEKİ (ODA A1267) YAZITLI DUVAR'IN BOZULMASINA NEDEN OLAN ETKENLER

Sina NOEİ

Kültürel Mirası Koruma ve Araştırma Derneği

Özet

Bu çalışmada Pamukkale-Hierapolis antik Kenti'nin insula 104/A1267 odasındaki yazıtlı duvarın bozulmasında aktif rol oynayan etkenler konu edilmiştir. A1267 olarak adlandırılan kare şekilli bu küçük oda'nın (8m²) duvarlarında Eski Ahit' te Kral Süleymanın Odes'indeki Manasse Duası olarak bilinen dua, odanın bütün duvarlarına üç satır halinde fırça ile yazılmıştır. A1267 numaralı odada yazıtlı duvar açığa çıktığı 2004 yılından itibaren üzerleri geçici bir çatı ile kapatılarak koruma/onarım çalışmaları yapılmaya başlanmıştır. İnsula 104'te yapılan kazı ve onarım çalışmaları 2012 yılına kadar Venedik Üniversitesi tarafından, devamındaki koruma çalışmaları Lecce Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmalara rağmen yazıtlı duvarda zamanla meydana gelen bozulmaların önüne geçilememiştir ve her sene durum daha kötüye gitmeye başlamıştır. Geçici çatı uygun olmayan yarı kapalı bir ortam oluşturduğu için bozulma sürecinde etkin rol oynamıştır. Bu odadaki sorunların kaynağı ve bozulma nedenlerinin belirlenmesi amacıyla İtalyan meslektaşlarımız tarafından orijinal harç, 2010'a kadar yapılan koruma çalışmaları sırasında uygulanan konservasyon harcı ve yüzeydeki tuz oluşumlarından örnekler alınarak çeşitli analizler yapılmıştır. Analizler sonucunda duvarların genelinde yoğun miktarda sülfat, sodyum ve potasyum nitrat ve klorür tuzlarının bulunduğu tespit edilmiştir. A1267 numaralı oda açığa çıktığı ilk günden itibaren kazı ekibi ve konservatörlerin iyi niyetle verdikleri bütün emek ve çalışmalara rağmen maalesef etkin bir koruma sağlanamamıştır ve bu durumun devam etmesi sonucunda büyük kısmı hasar gören sıva ve yazıtlı kısımların kısa bir sürede tamamen yok olacağı kesinleşmiştir. Dolayısıyla yazıtlı kısmın tamamen kaybolmasının önüne geçmek için, bu kısımların duvardan kesilerek kaldırılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmalar 2013-2014 yıllarında yapılarak yazıtlı olan kısımlar duvar yatağından kesilerek kazı evinde bulunan laboratuvara taşınmıştır.

FACTORS THAT CAUSED THE DETERIORATION OF THE PAINTED INSCRIPTION WALLS OF INSULA 104 (A1267 ROOM) IN HIERAPOLIS-PAMUKKALE

Abstract

In this study, the factors that played an active role in the deterioration of the inscribed wall in the insula 104/A1267 room in the ancient city of Pamukkale-Hierapolis are discussed. The walls of this small square-shaped room (8m²) called A1267, contains an inscription of one of the Salomon Odes known as the Prayer of Manasseh. The inscription, reproducing an apocryphal prayer of the Old Testament, was originally drawn with a brush on three lines of all the walls of the room. In 2004, when the inscribed wall was revealed in room A1267, it was covered with a temporary shelter and conservation activities were began. Excavation and conservation activities in Insula 104 was carried out by the University of Venice until 2012, and subsequent conservation activities was carried out by the University of Lecce. Despite the work done, the deterioration that occurred on the inscribed wall over time could not be prevented and the situation started to get worse every year. The temporary shelter that created an unsuitable semi-confined environment, played an active role in the deterioration process. In order to determine the source of the problems in this room and the causes of deteriorations, various analyses were carried out by our Italian colleagues by taking samples from the salt formations on the surface of the wall, samples from the original mortar, and the conservation mortar applied during the conservation activities carried out until 2010. As a result of the analysis, it was determined that there were large amounts of sulphate, sodium and potassium nitrate, and chloride salts throughout the walls. Despite all the efforts made by the excavation team and conservators in good faith since the first day that room number A1267 was uncovered unfortunately, no effective protection has been achieved and because of this situation continuing, it has become clear that the badly damaged plaster and inscribed parts, will completely disappear within the short time. Therefore, in order to prevent the complete loss of the inscription, it was decided to cut these parts from the wall and lift them. These studies were carried out in 2013-2014 seasons and the inscribed parts were lift from the wall bed and moved to the laboratory in the excavation house.

ARKEOLOJİ YAYINLARI VE SERGİLERİNİN KÜLTÜREL MİRAS FARKINDALIĞI OLUŞTURMADAKİ ROLÜ

Nihat TEKDEMİR
Yapı Kredi Müzesi

Özet

Kültürel mirasın korunmasında en etkin yöntemlerden biri, kültürel mirasa ev sahipliği yapan köken ülke toplumlarında her kesim ve yaşta bireyin yaşadığı coğrafyanın doğal ve kültürel tarihini birincil ve doğru kaynaklardan öğrenmesi, tanıması ve benimsemesiyle oluşturulan kültür bilinci ve kültürel miras farkındalığıdır. Kültürel mirasın tanınması, öğrenilmesi ve benimsenmesiyle edinilen kültür bilinci, kültür varlıklarının arkeoloji ve arkeolojiyle birlikte çalışan disiplinlere mensup bireylerle birlikte toplumun geniş kesimleri tarafından da sahiplenilmesini ve korunmasını desteklemektedir. Çağlar boyu farklı uygarlıklara ve kültürlere ev sahipliği yapan ülkemizde resmi kurumlarla birlikte, özel sektörde faaliyet yürüten kültür sanat kurumlarının da hayata geçirdiği arkeoloji sergileri ve yayımladığı arkeoloji kitapları 2000’li yılların başından itibaren hız kazanmıştır. Yalnızca bilim insanları değil, toplumun her kesimden ve yaşta bireyine yönelik hazırlanan bu projeler “Kültürel Miras Farkındalığı ve Kültür Bilinci” oluşturma çalışmalarında önemli birer enstrümana dönüşmüştür. 1992 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı kurulan Özel Yapı Kredi Müzesi de açtığı arkeoloji sergileri ve yayımladığı arkeoloji kitaplarıyla çeyrek asrı aşkın bir süredir ülke kültür mirasının tanınmasına ve korunmasına yönelik projeler yürütmektedir.

THE ROLE OF ARCHAEOLOGY PUBLICATIONS AND EXHIBITIONS IN RAISING CULTURAL HERITAGE AWARENESS

Abstract

One of the most effective ways of protecting cultural heritage is creating cultural consciousness and cultural heritage awareness, which is ensured by individuals from all backgrounds and ages learning, recognizing and adopting the natural and cultural history of the geography they live in from primary and accurate sources in the societies that hosts the cultural heritage. Cultural awareness acquired through recognition, learning and adoption of cultural heritage supports the ownership and protection of cultural assets by archeology and other disciplines working with archaeology, as well as by large segments of society. In our country, which has hosted different civilizations and cultures throughout the ages, archeology exhibitions and archeology books published by cultural and artistic institutions operating in the private sector, as well as official institutions, have gained momentum since the early 2000s. These projects, prepared not only for scientists but also for individuals of all backgrounds and ages, have become important instruments in the work of creating "Cultural Heritage Awareness and Cultural Consciousness". Private Yapı Kredi Museum, which was established under the Ministry of Culture and Tourism in 1992, has been carrying out projects for the recognition and protection of the country's cultural heritage for more than a quarter of a century, with the archeology exhibitions it has opened and the archeology books it has published.

BOYALI YÜZEY TEMİZLİĞİNDE HATALAR

Cemile KAPTAN
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi

Özet

Restorasyon, sanat eserinin materyaliyle ilgili teknik bir operasyondur. Ancak aynı zamanda, eserin estetik ve tarihsel gerçeğini değerlendirmeyi gerektiren eleştirel bir operasyondur. Bugün restorasyonun sınırları minimum müdahale prensibi doğrultusunda tartışılırken, tüm uygulama aşamalarında, malzeme ve teknik seçimlerinde hala önemli hatalar görülmektedir. En ağır hasarlardan bazıları boyalı yüzey temizliği konusundaki bilgisizlik nedeniyle oluşur. Özellikle antika pazarına ve özel koleksiyon sahiplerine hizmet veren ve bilimsel formasyon almamış uzmanlar tarafından, sert ve aşındırıcı yüzey temizlikleri, bunun sonucu olarak da yoğun üst boyamalar ve sahte patina uygulamaları sıklıkla karşılaşılan sorunlardır. Boyalı bir yüzey, çok katmanlı yapısı nedeniyle restorasyon sürecinde özel zorluklar yaratır. Zemin, astar katmanı, farklı bağlayıcı ve pigmentlerden oluşan boya katmanı, vernik, rötuş ve kir katmanları, farklı ya da benzer çözünme niteliklerine sahip olabilir. Temizlik uygulamasının başarısı, teorik ve tarihi bir değerlendirme sonucunda silinmesine karar verilen katmanı diğer hiçbir katmana dokunmadan alabilen, esere, uygulayan kişiye ve çevreye zararı olmayan çözücünün ve yöntemin seçilebilmesine bağlıdır. Bu durumda en çok görülen sorun, katman hassasiyetine dikkat edilmeden, seçici olmayan ve böylelikle eserin orijinaline zarar veren, son derece aşındırıcı ve kalıcı çözücülerin herhangi bir güvenlik önlemi alınmadan kullanılmasıdır. Temizlik sürecinin geri dönüşü, telafisi yoktur. Temel kimya bilgisi ve uluslararası geçerliliği olan temizlik sistemlerine dair bilgi birikimi olmadan boyalı bir yüzeye kimyasallarla müdahale etmek yanlıştır. Organik solventlerin gelişigüzel denenmesi yerine, sayısal çözünürlük değerlerine bağlı temizlik testlerinin kullanılması şarttır. Ayrıca, eserde ya da kullanıcı sağlığında geri dönüşü olmayan zararlara neden olan belli başlı çözücülerin bilincine varılarak, bunların yerine eser ve restoratör güvenliğini tehlikeye atmayan alternatiflerin tercih edilmesi gerekmektedir. Eserde yoğun tutunma gösteren, fazla polar nitelikte toksik organik solventler ya da aşındırıcı asit ve bazlar yerine; güvenli organik solventler, pH etkili tampon solüsyonlar, şelat etkili su solüsyonları ve enzimler, mutlaka yoğunlaştırıcı yöntemlerle kullanılmalı; katman hassasiyetleri karşısında ise emülsiyonlara ve katı jellere başvurulmalıdır.

MISTAKES IN PAINTED SURFACE CLEANING

Abstract

Restoration is a technical operation related to the material of the artwork. But it is also a critical operation that requires an assessment of the aesthetic and historical reality of the work. Today, while the limits of restoration are discussed in line with the principle of minimum intervention, major mistakes are still seen in the choice of materials and techniques in all application stages. Some of the most severe damages occur due to ignorance about cleaning the painted surface. Harsh and abrasive surface cleaning, resulting in intensive overpaintings and fake patina applications, especially by experts who serve the antique market and private collection owners and who are not formally trained, are frequently encountered problems. A painted surface poses special challenges in the restoration process due to its multi-layered structure. The ground, the primer layer, the paint layer consisting of different binders and pigments, varnish, retouchings and dirt layers may have different or similar solubility qualities. The success of cleaning depends on the selection of a solvent and method that can erase the layer decided to be removed after a theoretical and historical evaluation, without touching any other layer, and without harming the artifact, the person applying it and the environment. The most common problem in this case is the use of highly corrosive and permanent solvents without any safety precautions, without paying attention to the layer sensitivities, without being selective and thus damaging the original work. The cleaning process is irreversible. It is wrong to treat a painted surface with chemicals without basic knowledge of chemistry and internationally recognized cleaning systems. Instead of testing random organic solvents, it is essential to use cleaning tests based on numerical solubility values. In addition, certain solvents that cause irreversible damage to the work or the health of the user should be recognized and alternatives that do not endanger the safety of the work and the restorer should be preferred instead. Instead of toxic organic solvents that are too polar and that retain too long, or corrosive acids and bases; safe organic solvents, pH-effective buffer solutions, chelating water solutions and enzymes should be used, always in condensed forms; and emulsions or rigid gels should be applied for layer sensitivities.

KAHRAMANMARAŞ MERKEZLİ DEPREMLER SONRASINDA ADIYAMAN ULU CAMİ YAPI MALZEMELERİNDE ARKEOMETRİK ANALİZLER

Ali Akın AKYOL
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Tamer KORALAY
Pamukkale Üniversitesi

Özet

Hisnimansur adıyla anılan Adıyaman şehrinin bulunduğu bölgede yerleşimin tarihi oldukça eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Bölgede tarih boyunca Hitit, Hurri, Mitanni, Kummuh, Asur, Pers, Seleukos, Kommagene, Roma ve Bizans hakimiyeti görülmüştür. M.S. 7. yüzyıldan itibaren İslâm akınları bölgede görülmeye başlamış, 670 yılında yerleşiminde içerisinde olduğu bölge Emevi, 758'de Abbasi hakimiyetine geçmiştir. 926-958 yılları arasında Hamdaniler, sonra Bizans 1066'da da Selçuklu yönetiminde kalan bölge zaman içinde Artuklu, Eyyubi, İlhanlı, Akköyunlu, Dulkadiroğulları ve Memlûklü ve 1515 yılında da Osmanlı egemenliğine geçmiştir. Adıyaman'ın zengin geçmişini yansıtan yapılar içerisinde camiler önemli bir yer tutmaktadır. Bu çalışmada, Adıyaman kent merkezinde bulunan Ulu Cami'ye ait yapısal ve dekoratif malzemeler 2023 yılında gerçekleştirilen Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projeleri kapsamında çeşitli arkeometrik yöntemlerle analiz edilmiştir. Arkeometrik çalışmalar kapsamında taş örneklerin fiziksel özellikleri temel fiziksel testlerle, aynı örneklerin suda çözünen tuz miktarı ile tuz türleri de kondaktometrik analiz ile belirlenmiştir. Harç ve sıva örneklerine asidik agrega/bağlayıcı ve agregada tanecik dağılımı ve kalsinasyon analizleri uygulanmıştır. Yapısal örneklerin petrografik özellikleri ince kesitleri hazırlanarak optik mikroskop analizi ile, kimyasal özellikleri de X-ışını Floresan (PED-XRF) analizi incelenmiştir. Ulu Cami'nin yapısal malzemeleri açısından belgelenmesine hizmet eden arkeometrik çalışmalar ile hem koruma ve onarım alanına hem de sanat tarihi ve arkeolojik değerlendirmelere yönelik katkılar sağlanmaya çalışılmıştır.

ARCHEOMETRIC ANALYSES OF ADIYAMAN GRAND MOSQUE BUILDING MATERIALS AFTER KAHRAMANMARAŞ EARTHQUAKE

Abstract

The history of the settlement in the region where the city of Adıyaman, known as Hisnimansur dates back to very ancient times. Hittite, Hurri, Mitanni, Kummuh, Assyrian, Persian, Seleucid, Commagene, Roman and Byzantine hegemony have been seen in the region throughout history. Starting from the 7th century AD, Islamic raids began to be seen in the region, and the region in which it was settled in 670 was dominated by the Umayyads, and in 758 by the Abbasids. The region, which remained under the rule of the Hamdanids between 926-958, then the Byzantines in 1066 and the Seljuks in 1066, passed under the rule of Artuklu, Eyyubi, İlhanlı, Akköyunlu, Dulkadiroğulları and Mamluklu and in 1515 the Ottoman rule. Mosques have an important place among the structures that reflect the rich past of Adıyaman. In this study, the structural and decorative materials belonging to Grand Mosque in Adıyaman city center were analyzed by various archaeometric methods with the Survey, Restitution and Restoration Projects carried out in 2023. Within the scope of archaeometric studies, the physical properties of stone samples were determined by basic physical tests, and the amount of salt dissolved in water and salt types of the same samples were determined by conductometric analysis. Acidic aggregate/binder, particle size distribution by sieving and calcinations analyses were applied to the mortar and plaster samples. The petrographic properties of the structural samples were examined by optical microscope analysis by preparing thin sections, and the chemical properties were examined by X-ray Fluorescence (PED-XRF) analysis. With the archaeometric studies, which serves to document the Grand Mosque in terms of structural materials, it has been tried to contribute both to the field of conservation and restoration, as well as to art history and archaeological evaluations.

KAOS ORTAMLARINDA ÇARESİZ KALAN KÜLTÜREL MİRAS

Şengül AYDINGÜN
Kocaeli Üniversitesi

Özet

KÜLTÜREL MİRAS bir savaşın, vandalizmin, yağmanın, işgallerin, ya da ülkelerin kaos dönemlerinin bir parçası olduğunda daha fazla HEDEF haline gelir. Dahası, iktidar sahiplerinin elinde askeri bir hedef ve düşmana karşı bir baskı stratejisi ve gücü olur (İŞİD eylemlerinde görüldüğü gibi). Bazen bir önceki düzenin yerini alacak yeni bir düzenin dayatılması, kültürel kalıntıların ve bunlarla birlikte bir halkın kimliğiyle olan bağın sistematik olarak silinmesi için açık bir girişim söz konusudur. Ancak ne yazık ki buna, arkeolojik eserlerin ve eski kitapların karaborsada satılmasının silahlı mücadeleye finansman sağladığı ekonomik bir nedeni de ekleyebiliriz. Dünyada savaş ve iç karışıklıklar olduğu sürece halkların kimlikleri ve kültürel sembolleri risk altında olmaya devam edecektir. İspanya İç Savaşı ile Bosna ve Irak savaşları sırasında ve sonrasında Suriye topraklarında geliştirilen vandalizmin yanında Ukrayna Rusya Savaşı da bu risklerin yaşandığı yeni bir alan olarak karşımıza çıkabilir. Sanatsal miras, her savaşın ilk kurbanlarından biridir. Bosna Savaşı sırasında Saraybosna Kütüphanesi'nin bombalanması ya da Bağdat'taki Irak Ulusal Müzesi'nin yağmalanması buna birkaç örnektir. Irak savaşı aynı zamanda Babil Müzesi'nin saldırıya uğramasına ya da Nasriye Müzesi'nin askeri kışla olarak kullanılan ABD birlikleri tarafından işgal edilmesine yol açmıştır. Kaoslar Arkeoloji Tüzüğü ile kapsanan mirasın araştırılmasını da felce uğratmıştır. Bugün, yıkım senaryosu İŞİD tarafından bir propaganda çalışması olarak sunuluyor. Uluslararası Ceza Mahkemesi Roma Statüsüne göre, Kültürel mirasın kasıtlı olarak yok edilmesi bir savaş suçu olarak değerlendirilebilir ve bu bağlamda, anıtların ve sanatsal üretimin korunması barışı yaratan bir başka faktör olarak işlev görür. Ancak, sonuçta iş sadece devletlerin savaş ilan etme kararına bağlı olduğunda, bu mahkemenin hükmü yok gibi görünmektedir. "Anıtlara ve sanat eserlerine saygı gösterecek kadar sağduyumuz varsa, işe savaş yapmayacak kadar sağduyulu olmakla başlamak daha iyi olacaktır."

CULTURAL HERITAGE HELPLESS IN TIMES OF CHAOS

Abstract

CULTURAL HERITAGE becomes more of a TARGET when it is part of a war, vandalism, looting, invasions, or periods of chaos in countries. Moreover, it becomes a military target in the hands of those in power and a strategy and force of repression against the enemy (as seen in the actions of ISIS). Sometimes there is a clear attempt to impose a new order to replace the previous one, to systematically erase cultural remains and with them the link to a people's identity. But unfortunately we can also add to this an economic motive, where the sale of archaeological artifacts and old books on the black market finances armed struggle. As long as there is war and civil unrest in the world, peoples' identities and cultural symbols will continue to be at risk. The Spanish Civil War and the vandalism that developed on Syrian soil during and after the Bosnian and Iraqi wars, as well as the war in Ukraine and Russia, may be a new area where these risks are being experienced. Artistic heritage is one of the first victims of every war. The bombing of the Sarajevo Library during the Bosnian War or the looting of the Iraqi National Museum in Baghdad are a few examples. The Iraq war also led to the attack on the Babylonian Museum or the occupation of the Nazareth Museum by US troops, which was used as a military barracks. The chaos has also paralyzed the study of heritage covered by the Archaeological Charter. Today, the scenario of destruction is presented by ISIL as a propaganda exercise. According to the Rome Statute of the International Criminal Court, the deliberate destruction of cultural heritage can be considered a war crime, and in this context, the preservation of monuments and artistic production functions as another factor creating peace. However, when it ultimately comes down to the decision of states to declare war, this court seems to have no jurisdiction. "If we have the good sense to respect monuments and works of art, it would be better to start by having the good sense not to make war."

İKLİM DEĞİŞİKLİKLERİNİN KÜLTÜR ÖĞELERİNE ETKİLERİ

Haldün AYDINGÜN
Başkent Üniveristesi

Özet

İnsanlığın ilkel atalarının ortaya çıkışı çok daha eskilere de dayansa da günümüzde anlayacağımız şekilde kültürel diye nitelendirebileceğimiz özelliklerin ortaya çıkışı için, çok kabaca son 50,000 yılı alabiliriz. Bu dönemin de büyük bir bölümünde insanlık avcı toplayıcı diye tanımlanan bir yaşam biçimini sürdürüp, av hayvanlarının ya da topladıkları bitkisel gıdaların peşinden giderek yaşamlarını devam ettirmişlerdir. Kısacası, göçebe diye adlandırmanın çok da yanlış olmayacağı bir yaşam biçimini sürdürmüşlerdir. Bu tür bir yaşamda insanların büyük olasılıkla sözel aktarımlarla bir kültür oluşturduğu düşünülse de, maddi kültür varlıklarının üretilmesi değilse bile, bir yerden diğerine taşınması sorunlu olduğu için çok kısıtlı kalmış olmalıdır. Arkeolojik kayıtlarda bunların çok az bulunmasının bir nedeni yeterince araştırma yapılmamış olması düşünülse de büyük ihtimalle çok az üretilmiş olmaları daha akla yakın gelmektedir. Maddi kültür varlıklarının üretilmesi ve daha da önemlisi, toplumsal çerçevede biriktirilebilmesi için yerleşik düzenin çok önemli olduğu, kısacası köylerin, kentlerin kurulması gerektiği açık durmaktadır. Ancak iklimsel koşullar değişip bir bölgede artık av hayvanı kalmadığında rahatça göçebilen avcı toplayıcıların yapabildiğini kentler ve köyler yapamamakta, bir bölgeden diğerine gidememektedirler. İklimsel koşullar çok bozulduğunda kentte yaşayanların terk edip göçtüklerini pek çok örnekten biliyoruz, ama o zaman, üretmiş ve yaşamlarını donatmış oldukları maddi kültür varlıklarını da geride, koşulların insafına bırakmış oluyorlardı. Dünyada iklimsel nedenlerle terk edilmiş pek çok yerleşim bulunmakta ve burada bir zamanlar üretilmiş ve günümüze kadar gelmiş olan eserler dünya müzelerini süslemektedirler. Bu çalışmada bu yerleşimleri, bildiğimiz kadarıyla neden terk edildiklerini, üretmiş oldukları eserler ve mimarilerinin görselleriyle birlikte anlatmaya çalışacağız. Yolculuğumuz bizi; Göbeklitepe ve Çatalhöyük'ten başlayarak, Orta Asya çöllerine ve Güney Amerika'ya götürecektir. Bu yolculuğun sonunda günümüz uygarlığının ve kültürel değerlerinin de iklimsel değişiklikler karşısında ne kadar kırılgan olabilecekleri üzerine biraz düşünmemiz iyi olacaktır.

EFFECTS OF CLIMATE CHANGE ON CULTURAL ELEMENTS

Abstract

Although the emergence of the primitive ancestors of humanity dates back much further, we can roughly take the last 50,000 years for the emergence of the characteristics that we can recognize today as cultural. For a large part of this period, humanity continued to live a lifestyle defined as hunter-gatherer, following the game animals or the plant foods they gathered. In short, they lived a nomadic way of life. Although it is thought that people probably formed a culture through verbal tradition, In the case of material cultural assets, probably not their production but their transportation from one place to another must have been very limited. Although one of the reasons for their scarcity in the archaeological record may be the lack of sufficient research, it is more plausible that they were probably produced very little. It is clear that in order to produce material cultural assets and, more importantly, to accumulate them within the social framework, a settled order is very important; in short, villages and cities must be established. However, when climatic conditions change and there are no more game animals or plants to feed the population in a region, cities and villages cannot do what hunter-gatherers can do, they cannot move from one site to another. We know from many examples that when climatic conditions deteriorate, urban dwellers leave and migrate, but then they also leave behind the material cultural assets they have produced and filled their lives with, at the mercy of the conditions. There are many settlements in the world that have been abandoned due to climatic reasons, and artefacts that were once produced there and have survived to the present day adorn the museums of the world. In this study, we will try to explain these settlements, why they were abandoned as far as we know, together with the artefacts they produced and the visuals of their architecture. Our journey will take us from Göbeklitepe and Çatalhöyük to the deserts of Central Asia and South America. At the end of this journey, it will be good to think a little about how fragile today's civilization and cultural valuables may be in the face of climatic changes.

YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS: MÜZELERDE VANDALİZM VE YAĞLI BOYA RESİMLER

Berna ÇAĞLAR ERYURT
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Özet

“Vandalizm”, önceden planlanmış olsun ya da olmasın, kasıtlı olarak bir hasarın verilmesini ifade eden geniş bir kavramdır. Bu hasar, modern sanat müzelerinde bir eserin kırılması, parçalanması, kesilmesi, devrilmesi gibi fiziksel güç kullanılarak yapılan eylemleri içermekle birlikte, kasıtlı olarak asit, solvent, yiyecek gibi kirleticilerin fırlatılması veya eserlere parça eklenmesi gibi eylemleri de içerebilmektedir. Yüzyılı aşkın bir süredir müzelerde protesto adıyla maddi ve sembolik yıkıma sebep olan vandalist eylemler gerçekleştirilmektedir. Sanata karşı yapılan bu vandalist eylemlerin yıllar içinde farklı grupların farklı amaçlarla gerçekleştirdiği söylenebilir. Sanat vandalizminin tarihine bakıldığında, yapılan eylemin ses getirebilmesi için özellikle “başyapıtların” seçildiği görülmektedir. Son zamanlarda müzelerde sıkça protesto yapan iklim aktivistlerinin ortak hedefinde ise, sanatın maddi, parasal ve sosyal değerlerine karşı olarak bu eylemlerin gerçekleştirilmesi vardır. Bu tür kasıtlı eylemler eserlerin zarar görmesine ve değer kaybına uğramasına sebep olmaktadır. Bu eylemlerin devam ediyor olması ve son yıllardaki artışları sebebiyle, Londra’daki National Gallery gibi bazı önemli müzeler “grab bag” olarak adlandırdıkları bir müdahale çantası ve prosedürü hazırlamışlardır. Gerçek vakalar sırasında da kullandıkları bu çanta, hızlı bir müdahaleyi gerçekleştirebilmek için nispeten kolay ve pratik bir yöntem olmuştur. Vandalist eylemlerin sıklığı ve niteliği öngörülür değildir fakat zararın başarılı bir şekilde azaltılması ve hızlı müdahale edilmesi çoğu müze ve konservatörlerin imkanları dahilindedir. Bu tür vakaların tamamen durdurulması ziyaretçilerin kolektif saygısıyla sağlanabilir, fakat günümüze kadar bu mümkün olmamıştır. Eser güvenliğinin sağlanması ve müdahalenin hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi için müze yönetimine ve konservatörlerine büyük sorumluluk düşmektedir.

VANISHING CULTURAL HERITAGE: VANDALISM AND OIL PAINTINGS IN MUSEUMS

Abstract

"Vandalism" is a broad term that refers to the intentional infliction of damage, whether premeditated or not. In modern art museums, this damage can include acts of physical force such as breaking, smashing, cutting, or overturning an artefact, as well as deliberately throwing contaminants such as acids, solvents, food, or adding parts to artefacts. For more than a century, vandalist acts that cause material and symbolic destruction have been carried out in museums under the name of protest. It can be said that these vandalist acts against art have been carried out by different groups for different purposes over the years. When the history of art vandalism is analyzed, it is seen that "masterpieces" are especially selected in order for the action to make a sound. The common goal of climate activists, who frequently protest in museums in recent times, is to carry out these actions against the material, monetary and social values of art. Such intentional actions cause damage and loss of value to the artworks. Due to the continuation of these actions and their increase in recent years, some important museums, such as the National Gallery in London, have prepared a response kit and procedure, which they call a "grab bag". This bag, which they also use during real cases, has been a relatively easy and practical method to realize a rapid intervention. The frequency and nature of vandalism is not predictable, but successful mitigation and rapid response are within the capabilities of most museums and conservators. Complete cessation of such cases can be achieved through the collective respect of visitors, but to date this has not been possible. Museum management and conservators have a great responsibility to ensure the safety of the artefact and to carry out the intervention quickly.

YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS: SİKKE KAÇAKÇILIĞI, DEFİNECİLİK, KALPAZANLIK

**Aliye EROL
İstanbul Üniversitesi**

Özet

Geçmiş ve bugün arasında bağlantı kuran, içinde yaşadığımız kültürün kökenlerini ve tarihi daha iyi anlamamızı sağlayan kültürel miras tüm insanlığın ortak varlığıdır. Uluslararası sözleşmelerle koruma altına alınmasına rağmen kültür varlıkları geçmişten günümüze pek çok sebeple risk altındadır. Taşınır kültürel miras kapsamında yer alan ve kolay bulunması/taşınması sebebiyle en çok kaçakçılığı yapılan eserlerden olan sikkeler de insan kaynaklı risklerle karşı karşıyadır. Tarih biliminin birincil kaynakları arasında yer alan sikke ekonomik değerinin yanı sıra Antik Çağın önemli bir iletişim ve propaganda aracıdır. Günümüzden binlerce, yüzlerce yıl önce yaşamış devletler, uygarlıklar ve kültürler hakkında başka kaynaklardan elde edilemeyen bilgiler sağlayan ya da var olan bilgileri perçinleyen, boşlukları dolduran sikkeler tarihte ilk kez Anadolu'da üretilmiştir. Kültürel miras bakımından eşsiz bir zenginliğe sahip olan Anadolu'da üretilen sikkelerin bir kısmı kaçak yollarla dünyanın farklı yerlerine dağılmış durumdadır. Sikkelerin bilimsel kazılar dışında kaçak yollarla ele geçirilmesi buluntu yerlerinin belirsizleşmesine neden olmakta; bu durum da konteksti anlamamızı ve tarihi doğru olarak yorumlamamızı güçleştirmektedir. Bu bildiri de sikkelerinin definecilik yoluyla ele geçirilmesinin bilimsel bilgiye ne şekilde zarar verdiği özetlenecek ve sikkelerin yurtdışına kaçırılması, define - definecilik, antik - modern kalpazanlık gibi kavramlar kültürel mirasın yitirilmesi bağlamında ele alınacaktır. Türkiye basınında yer alan sikke kaçakçılığı haberleri ve dili, yer-dönem gösteren bazı istatistikî bilgiler ile kaçırılan önemli sikke definelerinden örnekler verilecektir. Ayrıca yasa dışı sikke ticareti, definecilik ve kaçakçılığın önlenmesi konusunda öneriler tartışmaya açılacaktır.

LOST CULTURAL HERITAGE: COIN SMUGGLING, TREASURE/HOARD HUNTING, COUNTERFEITING

Abstract

Establishing a connection between the past and present, cultural heritage represents as the collective wealth of humanity, providing a deeper understanding of the roots and history of the cultures we inhabit. Despite international protective measures, cultural assets remain vulnerable to various risks over time. Among movable cultural heritage, coins, due to their easy discovery and transportation, face significant threats from illicit activities. Coins, among the primary sources of historical science, serve not only as economic entities but also as significant tools for communication and propaganda in antiquity. First produced in Anatolia, coins play a distinctive role in cultural heritage by providing information about states, civilizations, and cultures that existed centuries ago, knowledge unattainable through alternative sources or enhancing existing understanding. Some coins produced in Anatolia, endowed with a unique wealth in terms of cultural heritage, are currently dispersed to various parts of the World through illicit trades. The illegitimate acquisition of coins outside scientific excavations obscures their provenance, complicating the comprehension of context and accurate historical interpretation. This paper summarizes the detrimental impact of acquiring coins through treasure/hoard hunting on scientific knowledge. It will be delved into concepts such as coin smuggling abroad, treasure/hoard hunting, and illicit trade of antiquities within the context of cultural heritage loss. Examples of significant coin hoards, along with Turkish press reports on coin smuggling, supplemented by statistical information indicating time and place, will be provided. Besides recommendations for preventing illegal coin trade, treasure/hoard hunting, and smuggling will be discussed.

KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASINA YÖNELİK UYGULAMALAR: AKŞEHİR TAŞ ESERLER MÜZESİ ÖRNEĞİ

Sevcan ÇAVDAR
Kültür ve Turizm Bakanlığı

Özet

Kültürel mirasımızın somut örneklerinden biri olan mezar taşlarımız Türk tarihinin önemli ayrıntılarını ortaya koymakla birlikte, geçmişte hangi topraklar üzerinde kimlerin yaşadığına dair bilgiler sunan, tarih içindeki varlığını sonsuzlaştırmaya çalışan ender örneklerdendir. Sadece ölen kişi hakkında bilgi vermekle kalmayıp, tarihi kişilikleri, Türk hat sanatının geçirdiği evreleri, ait olduğu döneme ilişkin unvan ve lakapları barındırması, artık var olmayan bazı meslek gruplarına değinmesi, ölüm nedenleri içinde çeşitli hastalıklara yer vermesi ve edebi değer taşıyan kitabeleri ile mezar taşları, geçmişten günümüze uzanan bir köprü oluşturmaktadır. Yazılı ve görsel kültür mirasımızın bir kısmını oluşturan mezar taşları kültür ve sanat dünyamıza ışık tutacak önemli bilgiler barındırmaktadır. Bu çalışmada tarih boyunca birçok uygarlığa beşiklik eden Konya ili, Akşehir ilçesi, Akşehir Taş Eserler Müzesi'nin geçirmiş olduğu restorasyon süreci ile birlikte, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi mezar taşları bir çıkış noktası olarak düşünülmüştür. Akşehir ve çevresindeki mezarlıklardan Akşehir Taş Eserler Müzesine getirilen ve zaman içerisinde dış etkenlere ve doğal şartlara bağlı olarak bozulma ve kırılmaların meydana geldiği taşların restorasyon ve korunmasına yönelik uygulamalar çalışmamızın konusunu teşkil etmektedir. Müze içerisinde yer alan Türk dönemi mezar taşları, süslemesi, görkemi ve tahrip olma durumları da göz önüne alınarak, söz konusu taşların ayakta kalabilmesi için yapılan uygulamalara ilişkin bazı örnekler incelenerek bu çalışma oluşturulmuştur. Bu nedenle çalışma klasik bir mezar taşı incelemesi olmanın yanı sıra taş-mermer eser restorasyonu konusunda da bilgi vermekte ve mezar taşlarının korunmasına yönelik bilgiler de içermektedir.

PRACTICES FOR THE PROTECTION OF CULTURAL HERITAGE: THE EXAMPLE OF AKŞEHİR STONE ARTIFACTS MUSEUM

Abstract

Our tombstones, which are one of the concrete examples of our cultural heritage, reveal important details of Turkish history and are among the rare examples that provide information about who lived on which lands in the past and try to eternalize their existence in history. It not only gives information about the deceased, but also includes historical personalities, the phases of Turkish calligraphy, titles and nicknames related to the period it belongs to, touches on some professional groups that no longer exist, includes various diseases among the causes of death, and inscriptions and tombstones of literary value. It creates a bridge from the past to the present. Gravestones, which form a part of our written and visual cultural heritage, contain important information that will shed light on our world of culture and art. In this study, the Seljuk and Ottoman period tombstones are considered as a starting point, along with the restoration process of the Akşehir Stone Works Museum in Konya province, Akşehir district, which has been the cradle of many civilizations throughout history. The subject of our study is the restoration and protection practices of the stones brought to the Akşehir Stone Works Museum from the cemeteries in Akşehir and its surroundings, where deterioration and breakage occurred over time due to external factors and natural conditions. This study was created by examining some examples of the Turkish period tombstones in the museum, their decoration, magnificence and state of destruction, and some examples of the practices used to preserve the stones in question. For this reason, in addition to being a classical gravestone examination, the study also provides information on the restoration of stone-marble artifacts and includes information on the preservation of gravestones.

İSTANBUL SULARINDA SAKLI TARİH VORDONİSİ: SU ALTI ARKEOLOJİSİ VE TSUNAMİ RİSKİ KARŞISINDA SÜRDÜRÜLEBİLİR KORUMA STRATEJİLERİ

Ahmet BİLİR
Düzce Üniversitesi

Özet

Bu makale, İstanbul'un Anadolu Yakası ile Prens Adaları arasında kalan sulardaki su altı arkeolojik kültür varlıklarının, Vordonisi batık adası örenğinde olduğu gibi binlerce yıl boyunca meydana gelen depremler, tsunamiler ve su yükselmeleri sonucunda kıyı hattındaki değişimlere maruz kalmış olma olasılığını incelemektedir. Bu bölge, zengin tarihiyle ve su altında kalmış kültür mirasıyla dikkat çekmektedir. İstanbul Boğazı'nın Anadolu Yakası ile Prens Adaları arasındaki sular, tarihi boyunca birçok deprem ve doğal felakete tanıklık etmiştir. Bu doğal olaylar, kıyı hattındaki değişimlere neden olmuş ve buna bağlı olarak su altı arkeolojik kültür varlıkları üzerinde belirgin etkiler bırakmıştır. Özellikle depremler, kültür varlıklarının zamanla su altında kalmasına sebep olan önemli etkenlerden biridir. Tsunamiler de bölgedeki su altı arkeolojik alanları etkileyen önemli faktörler arasındadır. Deniz seviyesindeki ani yükselmeler, kıyı bölgelerindeki yapıları ve eserleri olumsuz etkileyebilir. Bu durum, özellikle kıyı şeridi boyunca yer alan arkeolojik sitelerin ve batıkların sürdürülebilir korunması açısından önemli bir konudur. Makalede ayrıca, su seviyesindeki artışların, kıyı hattındaki değişikliklerin ve kara ile deniz arasındaki sınırların zaman içinde nasıl evrimleştiğinin araştırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bu süreçte, modern teknolojinin su altı araştırmalarındaki rolü, arkeologların ve bilim insanlarının su altındaki değişen koşulları anlamalarına yardımcı olabilir. Sonuç olarak, İstanbul'un Anadolu Yakası ve Prens Adaları arasındaki sular, geçmişteki doğal olayların ve su seviyesindeki değişimlerin su altı arkeolojik varlıklar üzerindeki etkilerini anlamak açısından önemli bir araştırma alanını temsil etmektedir. Bu çalışmalar, bölgedeki kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği için önemli bir temel oluşturabilir.

HIDDEN HISTORY IN THE WATERS OF ISTANBUL: UNDERWATER ARCHAEOLOGY AND SUSTAINABLE PROTECTION STRATEGIES AGAINST TSUNAMI RISKS

Abstract

This article explores the probability of subaquatic archaeological cultural assets in the waters between the Anatolian side of Istanbul and the Princes' Islands, exemplified by the Vordonisi submerged island, being exposed to changes in the coastline due to millennia of earthquakes, tsunamis, and sea level fluctuations. This region, distinguished by its rich history and submersed cultural heritage, demands careful examination. The waters between the Anatolian side of Istanbul and the Princes' Islands, flanking the Istanbul Strait, have witnessed numerous earthquakes and natural disasters throughout history. These events have led to significant changes in the coastline, leaving distinct impacts on subaquatic archaeological cultural assets. Particularly, earthquakes have been a crucial factor leading to the submersion of cultural artifacts over time. Tsunamis represent another pivotal factor affecting subaquatic archaeological sites in the region. Sudden rises in sea level can adversely affect structures and artifacts along the coastal areas. This underscores the importance of sustainable preservation of archaeological sites and shipwrecks lining the coastal regions. The article emphasizes the necessity of investigating the evolution of sea levels, changes in the coastline, and the shifting boundaries between land and sea over time. In this process, the role of modern technology in underwater research is crucial for archaeologists and scientists to comprehend the changing conditions beneath the water. In conclusion, the waters between the Anatolian side of Istanbul and the Princes' Islands constitute a significant research area to understand the impacts of past natural events and sea level changes on subaquatic archaeological assets. These studies form a fundamental basis for the preservation and sustainability of cultural heritage in the region.

BİR KORUMA ENSTRÜMANI OLARAK KÜLTÜR VARLIKLARININ İADESİ

Zeynep BOZ
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

Özet

Kültür varlığı kaçakçılığı, telafi edilmesi değil, gerçekleşmeden önlenmesi gereken bir suçtur. Zira kaçak kazılar bir eserin bağlamından elde edilmesinin önüne geçmekte, bilimsel veriler tahrip edilerek kaybedilmekte, eser onu çevreleyen fiziki koşullarla beraber bilimsel olarak değerlendirilememektedir. Bu sebeple, yasadışı yollarla elde edilerek yerinden edilmiş ve ülkesinden kaçırılmış bir eserin bilimsel özelliklerini büyük oranda kaybetmiş olacağı anlaşılmaktadır. Kültür varlığı kaçakçılığının önlenmesi açısından koruyucu bir kanunun varlığı, bu kanunu yürüten devlet birimleri gibi hukuki ve idari planlamaların yanında en önemli nokta koruma konusunda toplumla sağlanacak bir akitir. Toplumun tüm kesimlerinin kültür varlıklarını sahiplenmeleri ve bunun gerek hafızaya gerekse varoluşa dair vazgeçilemeyecek bir ortak değer olduğunu anlamalarının sağlanması gerekir. Bu tüm bireylerin arkeoloji veya örneğin Hitotolojiye ilgi duymasını veya bu alanda ayrıntılı bilgi sahibi olmasını gerektirmez. Kültür varlıklarının hayatlarına ne kattığı kişisel bir özdeşim, değerlendirme seviyesinde de kalabilir. Bu noktada toplumun kültür varlıklarının korunmasına katkı sağlaması, en azından kültür varlıklarını gündeminde bir konu haline getirmesi için adına farkındalık faaliyeti denen bir takım etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Bunlar özdeşim kurulmasını temin etmeyi amaçlayan ve bireylerin sahiplenme, kaybetme korkusu, cayma gibi duygu ve eylemlerini tetikleyen kamu spotlarından, çocukların zihnine korunması şart öğeler olarak kültür varlıklarının yerleştirilmesini hedefleyen sanal veya fiziki ürünlerin geliştirilip kullanılmasını içeren bir takım etkinlik ve hizmetleri içerir. Fiziki bağlamından kopartılarak yasalara aykırı olarak ülke dışına çıkarılmış kültür varlıklarının “devlet” tarafından başka bir ülkeden alınıp geri getirilmesi bilimsel verilere büyük bir katkı sağlamasa da, “benim ülkemden çaldılar, biz de hakkımızı aradık ve aldık” olarak özetlenebilecek bir yaklaşımı tetiklemektedir. Toplumun gündemine ulusal bir haksızlığın giderilmesi, uluslararası seviyede yanlışa karşı dur demişlik olarak girmekte, bu da milli duygular sayesinde kültür varlıklarının kişilerin gündemine girmesini sağlamaktadır. Bu durumda kültür varlıklarının iadesini sağlamak devletin, kültürel mirası korumak için toplumla yapmaya muhtaç olduğu akte toplumu davet ve ikna etmesinin bir yolu mudur?

THE RETURN OF CULTURAL ASSETS AS A PROTECTIVE INSTRUMENT

Abstract

The illicit trafficking of cultural property is a crime that should be prevented rather than compensated for, as it jeopardizes the essence of an artifact by harming its context. Illegal excavations lead to the loss of scientific data, making it impossible to evaluate the artifact along with its surrounding conditions. Therefore, it is evident that an object unlawfully obtained and displaced from its origin loses a significant portion of its scientific characteristics. In terms of preventing cultural heritage trafficking, having protective legislation, along with effective enforcement by state authorities, is crucial. However, the most important aspect is fostering a social commitment to protection, which goes beyond legal and administrative measures.

Ensuring that all segments of society embrace cultural artifacts and understand them as an indispensable shared value, whether in common memory or existential terms, is essential. This does not oblige every individual to have a deep interest or detailed knowledge in fields such as archaeology or anthropology. Personal identification and appreciation of what cultural assets add to their lives can be sufficient. In this regard, various awareness activities, collectively known as awareness campaigns, are conducted to facilitate the establishment of identification and trigger emotions and actions like ownership, fear of loss, and deterrence.

While the repatriation of cultural assets, illegally taken out of the country and brought back by the "state" from another country, may not contribute significantly to scientific data, it invokes an approach summarized as "they stole from my country, and we asserted our rights and reclaimed it." Bringing a national injustice to the forefront of public attention, acting against wrongdoing at the international level, and engaging in cultural asset discussions through national sentiments all ensure that cultural artifacts become a part of individuals' agendas.

In this case, is securing the return of cultural property a way for the state to invite and persuade society, in engaging and convincing the public to participate in the social contract required for protection of cultural heritage?

KÜLTÜREL MİRASIN GELECEĞE AKTARILMASI BAĞLAMINDA İZMİT'TEKİ OSMANLI ESERLERİNİN BELGELENMESİ

Erkan ATAK
Sakarya Üniversitesi

Özet

Anadolu coğrafyasının farklı bölgeleri geçmişten günümüze kadim kültürlerle ev sahipliği yapması nedeniyle kültürel miras açısından zengindir. Bu bölgelerden biri de Kocaeli'dir. Kocaeli bölgesi stratejik konumuyla antik çağlardan bu yana ana yol güzergahlarının en kritik duraklarından biri olmuştur. Bithynia Krallığı, Roma İmparatorluğu, Anadolu Selçuklu Devleti ve Doğu Roma (Bizans) dönemlerinde önemini koruyan bölge, Orhan Gazi döneminde 1337 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır. Kocaeli yarımadasının merkezinde yer alan Nikomedia, bölgenin Osmanlı egemenliğine girmesinden sonra önce İznikmid, ardından İzmid adını almıştır. İzmit günümüzde Kocaeli ilinin merkez ilçesidir. İzmit'te 102 mahalle/köy bulunmaktadır. İzmit'in merkez mahalleleri ve ona bağlı köylerde Osmanlı döneminden kalma külliyeler, camiler, türbeler, hamamlar, çeşmeler, köprüler, konutlar vb. yapılar günümüze kadar ulaşmıştır. 2022 yılında başlattığımız Bilimsel Araştırma Projesi ile köyler ziyaret edilerek kültürel miras kayıt altına alındı. Ülkemizde son zamanlarda yaşanan depremler de göstermiştir ki, doğal afetlerden zarar gören unsurlardan biri de kültürel mirastır. Kültür varlıklarının, alanında uzman kişiler tarafından tespit edilerek belgelenmesi ve gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir.

DOCUMENTATION OF OTTOMAN PERIOD MONUMENTS IN İZMİT IN THE CONTEXT OF TRANSFERRING THE CULTURAL HERITAGE TO THE FUTURE

Abstract

Different regions of the Anatolian geography are rich in cultural heritage, as they have hosted ancient cultures from the past to the present. One of these regions is Kocaeli. With its strategic location, the Kocaeli region has been one of the most critical stops on main road routes since ancient times. The region, which maintained its importance during the Bithynia Kingdom, Roman Empire, Anatolian Seljuk State and Eastern Roman (Byzantine) periods, was annexed to the Ottoman lands in 1337 during the reign of Orhan Gazi. Nicomedia, located in the center of the Kocaeli peninsula, was first named Iznikmid and then İzmid after the region came under Ottoman rule. Today, İzmit is the central district of Kocaeli province. There are 102 neighborhoods/villages in İzmit. Social complexes, mosques, tombs, baths, fountains, bridges, residences, etc., have survived from the Ottoman period in the central neighborhoods of İzmit and the villages. The cultural heritage was recorded by visiting villages with the Scientific Research Project we started in 2022. Recent earthquakes in our country have also shown that cultural heritage is one of the elements damaged by natural disasters. Cultural assets must be identified and documented by experts in the field to convey them to future generations.

KÜLTÜREL MİRAS VE KRİMİNALİSTİK: SAHTECİLİK VE HIRSIZLIK VAKALARININ İNCELENMESİ

Alpaslan Hamdi KUZUCUOĞLU
İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özet

Kültürel mirasın kapsamlı bir şekilde korunması ile gelecek nesillere aktarımı konusunda yasal mevzuat her ülkede yürürlüktedir. Ancak toplumlar ve insanlık için büyük hazine değerindeki taşınabilir miras eserleri ile taşınmaz eserler üzerindeki bazı objeler buldukları yerlerden hırsızlık, yağma yöntemleriyle kaçırılıp illegal yollarla satılmaktadır. İleri yenilikçi teknolojilerinin kullanılması ve geliştirilmesi ile bir eserin orijinal ya da replika olduğu anlaşılabilir. Kriminalistik bilimi ise multidisipliner ve suçla mücadelede ön sıralarda yer alan bir bilim dalıdır. Suç ve suçluların istatistiklerden ve delillerden elde edilen bulgularla analizi sağlar. Suçları soruşturma işlemini icra eden soruşturmacılara delil tespiti ve soruşturma için bilimsel ve metodolojik bilgi sağlar. Suçlarla ilişkilendirilen belgelerdeki ya da eserlerdeki el yazılarının incelenmesi, mürekkep analizlerinin spektroskopik ve diğer kimyasal yöntemlerle yapılması, belge ve yazı inceleme uzmanlarına danışılması, güvenlik metodolojilerinin geliştirilmesi ile son teknolojinin kullanılması, envanter sistemindeki aksaklıkların giderilmesi, dijitalleştirme, Interpol gibi uluslararası güvenlik ağındaki işbirlikleri, yasal mevzuatlardaki düzenlemeler önem kazanmaktadır. Müze, arşiv ve kütüphanelerden (KAM yapıları) ya da tarihi sit alanlarından çalınan eserlerin bulunması ve kaçakçılıkla mücadelede suça işaret eden olgulara ilişkin delillerin toplanması, incelenmesi ve değerlendirilmesi, eserlerin izinin sürülmesi eserlerin tekrar ait olduğu yere iadesi kültürel mirasın korunması ile ilgili çalışan kurum ve kuruluşların öncelikli görevidir. Yürürlükte olan yasalarla koruma altında olan tarihi, kültürel ve bilimsel özelliklere sahip olan kültürel mirasın soygun ve gasp yoluyla yasa dışı zimmete geçirilmesi, kundakçılık ve vandalizm sonucunda hapis ve para cezaları uygulanmakla beraber, bu cezaların artırılarak toplumun bilinçlendirilmesi sağlanmalıdır. Kültürel mirasın korunması kapsamında, Kültür ve Turizm Bakanlıkları, Devlet Gümrükleri, Emniyet Müdürlükleri, yerel yönetim organları tarafından ulusal ve uluslararası işbirliğinin geliştirilmesi de gereklidir. Çalışma kapsamında kültürel mirasa yönelik gerçekleştirilen sahtecilik ve hırsızlık vakalarından örnekler verilmiş olup, koruma metodolojileri vurgulanmıştır.

CULTURAL HERITAGE AND CRIMINALISTIC: INVESTIGATION OF FORGERY AND THEFT CASES

Abstract

Legal legislation is in force in every country regarding the comprehensive protection of cultural heritage and its transfer to future generations. However, movable heritage artifacts and some objects on immovable artifacts, which are a great treasure for societies and humanity, are smuggled from their places by theft and looting methods and sold illegally. With the use and development of advanced innovative technologies, it can be understood whether a work is original or a replica. Criminalistics is a multidisciplinary branch of science that is at the forefront in the fight against crime. Crimes and criminals are analyzed with findings obtained from statistics and evidence. It provides scientific and methodological information to investigators who investigate crimes for evidence detection and investigation. Examining handwritings on documents or artifacts associated with crimes, performing ink analyzes using spectroscopic and other chemical methods, consulting document and handwriting examination experts, developing security methodologies and using the latest technology, eliminating deficiencies in the inventory system, digitalization, cooperation in international security networks such as Interpol, legal Regulations in legislation are gaining importance. Finding stolen works from museums, archives and libraries (LAM structures) or historical sites, and collecting, examining and evaluating evidence regarding the facts indicating crime in the fight against smuggling, tracing the works, returning the works to their place of origin should be primary duty of all institutions and organizations working on the protection of cultural heritage. Although imprisonment and fines are imposed on those who illegally embezzle the cultural heritage, which has historical, cultural and scientific features protected by current laws, through robbery and extortion, and those who commit arson and vandalism, these penalties should be increased and public awareness should be raised. Within the scope of the protection of cultural heritage, it is also necessary to develop national and international cooperation by the Ministries of Culture and Tourism, State Customs, Police Departments and local government bodies. Within the scope of the study, examples of forgery and theft cases of cultural heritage are given and conservation methodologies are emphasized.

ELİF ŞAFAK'IN KAYIP AĞAÇLAR ADASI ROMANININ KÜLTÜREL ÇÖZÜMLEMESİ

Mustafa YENİASIR
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Bir milletin tarih boyunca ortaya koyduğu maddi, manevi her unsur kültür olarak adlandırılmaktadır. Millet olabilmenin en temel şartlarından birisi ise ortak bir tarihi geçmişe ve kültüre sahip olmaktır. Ortak bir tarihi geçmişe ve zengin bir kültürel birikime sahip olan milletler bu zenginliklerini koruyup yeni nesile aktarabildikleri sürece, geleceğe daha güvenle bakabilirler. Aksi söz konusu olduğunda ise farklı kültürlerin egemenliği altına girerek millet olma vasıflarını kaybedebilirler. Dil, kültürün en temel unsuru olduğu gibi diğer kültürel öğeleri de gelecek nesillere aktaran en önemli araçtır. Kültür varlıklarını gelecek nesillere aktaran dil aynı zamanda milleti oluşturan insanların da söz konusu ortak kültürel unsurlar etrafında şekillenmesini sağlar. Edebiyatın da en temel malzemesi dil olduğuna göre edebî eserler de kültürün gelecek nesiller tarafından öğrenilmesinde çok önemli bir rol oynamaktadır. Sanatçılar, duygu ve düşüncelerini kendi toplumuna ancak dil ile ulaştırabilirler. Örneğin Anadolu insanının 13. – 14. yüzyıllardaki dünya görüşü Yunus Emre'nin ilahilerinde, Türk halkının bayrakta sembolleşen vatan sevgisi Mehmet Akif Ersoy'un İstiklâl Marşı'nda, yine Anadolu insanının yaşayış ve davranışları Yakup Kadri ve Halide Edip'in eserlerinde sergilenmiş ve ebedileşmiştir. Çağdaş Türk edebiyatının en önemli isimlerinden biri olan Elif Şafak'ın, romanlarında çok kültürlülük olgusu geniş bir yer tutmaktadır. Özellikle roman kahramanlarının iç dünyalarında yer alan ikiliklerin başta çatışma, eserin sonunda ise bu çatışmanın uyuma dönüşmesi yazarın romanlarında yer alan çok kültürlülük olgusunun en net görünümüdür. Bildiride Elif Şafak'ın Kıbrıs hakkında yazmış olduğu "Kayıp Ağaçlar Adası" isimli eserinde yer alan Kıbrıs insanına özgü kültürel unsurlar tespit edilip yorumlanacak ayrıca roman çok kültürlülük açısından da değerlendirilecektir.

CULTURAL ANALYSIS OF ELIF ŞAFAK'S NOVEL ISLAND OF LOST TREES

Abstract

Every material, spiritual element that a nation has revealed throughout history is called culture. One of the most basic conditions of being a nation is to have a common historical background and culture. As long as nations that have a common historical past and a rich cultural accumulation can preserve these riches and pass them on to the next generation, they can look forward to the future with more confidence. Otherwise, they may lose their ability to become a nation by coming under the rule of different cultures. Language is the most important tool that transmits other cultural elements to future generations, as well as the most basic element of culture. The language that transfers cultural assets to future generations also ensures that the people who make up the nation are shaped around these common cultural elements. Since the most basic material of literature is language, literary works also play a very important role in the learning of culture by future generations. Artists can only convey their feelings and thoughts to their society through language. For example an Anatolian person that has the worldview of a 13. - 14. century person has been exhibited and perpetuated in Yunus Emre's hymns, the Turkish people's love of homeland symbolized on the flag in Mehmet Akif Ersoy's National Anthem, and the life and behavior of the Anatolian people in the works of Yakup Kadri and Halide Edip. The phenomenon of multiculturalism occupies a wide place in the novels of Elif Şafak, one of the most important figures of contemporary Turkish literature. In particular, the dualities in the inner worlds of the novel's heroes, especially the conflict at the beginning, and the transformation of this conflict into harmony at the end of the work, is the clearest view of the phenomenon of multiculturalism contained in the author's novels. In the declaration, the cultural elements specific to the Cypriot people contained in Elif Şafak's work "Island of Lost Trees", written about Cyprus, will be identified and interpreted, and the novel will also be evaluated in terms of multiculturalism.

GÜNEY KIBRIS'TA KALAN KÜLTÜREL MİRASLARIMIZIN TARİHİ VE SOSYAL ARKA PLANLARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Şevket ÖZNER
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Değerli bilim insanları bu çalışmamızın amacı bugün sınırlarımız dışında, Güney Kıbrıs'ta kalan ve bizlerce son derece önemli olan maddi ve manevi varlıklarımızı tamamen yok olmadan kayıt altına almak ve yeni kuşaklara bu değerleri, ata yurtlarımızı, kültür mirasımızı biraz olsun tanıtmaktır. 2003 yılında başlattığımız ve hala daha devam etmekte olan; Güney Kıbrıs'ta terk etmek zorunda kaldığımız köylerimiz ve kentlerimizin belgesel nitelikli çekimleri sonucunda elde edilen 150 köyümüzün görüntüleri, çekim mekanlarında yapılan bilgilendirici anonslar, köyler hakkındaki araştırma bilgileriyle yoğrularak bir belgesel seri haline dönüştürülmüştür. Bilindiği gibi 1955 yılında başlayan Rum terör olayları neticesinde Türklerin azınlıkta buldukları yerlerden daha salim bölgelere sığınmaları zaruret haline gelmişti. 1963 yılına gelindiğinde toplumlararası çatışmalar başlamış ve yüzüç Türk köyü Rum çapulcuların hışmına uğramış, kardeşlerimiz sırf Türk oldukları için ya öldürülmüş veya ata yurtlarından göçe zorlanmışlardır. Yakılan, yıkılan bu yerlere ilâveten 1974 yılında yer alan darbe ve Barış Harekâtı sonucunda Güney Kıbrıs'taki Türklerin erkekleri savaş esiri alınmış, kadın ve çocuklar savunmasız bırakılmıştı. 1975 yılında iki toplum liderinin uzlaşması sonucu nüfus mübadelesi yapılmış ve Güney Kıbrıs'ta kalan kardeşlerimiz kuzeye göç etmek durumuyla karşı karşıya kalmıştır. Kuzeye göç eden bu insanlarımızın maddî ve manevî tüm varlıkları geride kalmış, evleri, yerleri yıkılmış veya yıktırılmış, ağaçları kesilmiş, malları talan edilmiştir. Güney Kıbrıs'ta bugün Rum'a kalan Larnaka, Limasol (Leymosun) Baf gibi kentlerin Türk bölgeleri yanında, kırsal yörede bulunan yüzelli kadar köyde Türk varlığı bulunduğu inkâr edilemez bir gerçektir. Bizler bu çalışmamızda bu değerlerimizin tamamen ortadan kalkmadan belgelenmesini istedik. Bunu sadece kişisel bir istek değil aynı zamanda ulusal bir görev addettik.

EVALUATIONS ON THE HISTORICAL AND SOCIAL BACKGROUND OF OUR CULTURAL HERITAGES IN SOUTH CYPRUS

Abstract

Today, our dear scientists have contributed in the aim of this study to record our material and spiritual assets, which are outside our borders, in Southern Cyprus, and which are extremely important to us, before they disappear completely, and to introduce these values, our ancestral homelands, and our cultural heritage to new generations. We started in 2003 and are still continuing; The images of 150 villages obtained as a result of documentary filming of the villages and cities we had to leave in Southern Cyprus, informative announcements made at the shooting locations, and research information about the villages were transformed into documentary series. As it is known, as a result of the series of Greek Cypriot terrorist incidents that started in 1955, it became necessary for the Turks to take refuge in safer regions from where they were in the minority. By 1963, inter-communal conflicts started and 103 Turkish villages were attacked by Greek marauders, and our brothers were either killed or forced to migrate from their ancestral homeland just because they were Turks. In addition to these burned and destroyed places, as a result of the coup and the Peace Operation in 1974, the Turkish men in Southern Cyprus were forced to fight. He was taken prisoner and women and children were left defenseless and vulnerable. In 1975, as a result of the agreement between the leaders of the two communities, a population exchange was made and our brothers who accommodated in Southern Cyprus were faced with the situation of migrating to the north. All the material and spiritual possessions of these people who migrated to the north were left behind, their houses and places were destroyed or destroyed, their trees were cut down and their property was plundered. It is an undeniable fact that there is a Turkish presence in approximately 150 villages in the rural areas, as well as in the Turkish regions of cities such as Larnaca, Limassol (Leymosun/Lemesos) and Paphos, which are now Greek Cypriots in Southern Cyprus. In this study, we wanted to document the values before they disappear completely. We considered this not only a personal desire but also a national duty.

HÖYÜKLERDE GÖZLEMLenen TAHRİBATIN NEDENLERİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

A.Tuba ÖKSE
Kocaeli Üniversitesi

Özet

Höyükler insan davranışlarının izlerini ve kalıntılarını barındıran katmanlaşmış arşivlerdir. Üst üste yığılan bu kalıntılar, zaman içinde tepe şeklinde yükselir. Höyüklerin maruz kaldığı tahribatın farklı nedenleri vardır. Höyüklerin tümülüs sanılarak içinde altın aranması olarak tanımlanabilecek define arama merakı, en yoğun tahribata neden olmaktadır. İkinci yoğun tahribat, devletin çeşitli kurumlarının yürüttüğü kamu yatırımlarının etkilediği alanlarda meydana gelir. Yollar, boru hatları, barajlar, sanayi tesisleri, taş ocakları gibi işletmelerin etki alanlarında kalan höyükler risk altındadır. Makineli ve sulamalı tarım uygulamaları ile sulama kanallarının açılması ve tarımsal suyun rahat akması için tepelerin düzleştirilmesi de önemli tahribata yol açar. Höyük üzerine veya höyükler kaldırılarak imara açılan alanlarda yapılaşma da önemli tahribat nedenleri arasındadır. Tahribatın önlenmesi için çözüm önerileri öncelikle halkın ve yatırımcı kurumların bilinçlendirme ve bilgilendirmesinden geçer. Bunun yanı sıra, ülkenin kültür envanterinin tamamlanması ve tespiti yapılan yerlerde koruma sağlanması için gerekli planlamaların yapılması ve yürütülmesi gerekir. Kamu yatırımlarından etkilenen alanlarda yürütülen kurtarma projelerinin eserlerin ve bilginin kurtarılmasında katkısı büyüktür, ancak, kurtarma projelerine sağlanan bütçelerin ve çalışma sürelerinin yeterli olması önemlidir. Kamu yatırımlarının arkeolojik araştırmalar sonrasında planlanması, projelerin uzun sürelerde planlanması ve sonrasında malzeme çalışmalarının devamının sağlanması gerekir. Araştırma, gözlem, tespit ve koruma için mobil arkeolog grupları oluşturulması ve yatırımcı kamu kurumlarında yeterli sayıda arkeolog çalıştırılması, bunların gerçekleştirilmesi için önemlidir. Bunun yanı sıra kurtarma projeleri ve araştırmaları yürüten arkeoloji şirketlerinin bir meslek odasına kavuşması da elzemdir.

DESTRUCTION OBSERVED IN MOUNDS: CAUSES AND SOLUTION SUGGESTIONS

Abstract

Mounds are stratified archives that contain traces and remains of human behaviour. These cultural fills piled on each other become mounds over time. There are different reasons for the destruction of mounds. Treasure hunters, searching for gold in mounds and tumuli, causes the most common destruction. The second extensive destruction occurs in areas affected by public investments carried out by various institutions. Mounds located within the influence areas of roads, pipelines, dams, industrial facilities and quarries are at risk. Mechanized agricultural practices, irrigation channels and levelling the land to allow irrigation water to flow easily also cause significant damage. Construction on mounds or on areas created by levelling rough areas also constitute serious destruction. The main solution to prevent destruction is informing the public and investor institutions for raising awareness. Moreover, planning the work for completing the cultural inventory of the land and for protective policies is necessary. Rescue projects carried out in areas affected by public investments have a great contribution to the recovery of artifacts and data, however, increasing budgets and working period for the rescue projects should also be sufficient. Public investments should be planned after completing the archaeological research to be carried out over a long period of time, and studies on material obtained from these research projects should continue afterwards. In order to achieve these, mobile archaeologist must be established for research, observation, detection and protection, and a sufficient number of archaeologists must be employed in investor institutions. In addition, it is essential for archaeological companies that carry out rescue projects and research to have a professional chamber.

KÜLTÜRLER ARASI DİYALOĞUN GÜÇLENDİRİLMESİNDE KÜLTÜREL MİRAS'IN YERİ VE ÖNEMİ: KÜLTÜREL MİRAS TEKNİK KOMİTESİ KIBRIS ÖRNEĞİ

Ümmü Altan BAYRAKTAR
Girne Amerikan Üniversitesi

Özet

Tarihsel süreç içerisinde kültürel miras yönetiminin ortaklaşa bir faaliyet olduğu olgusunun toplumlarda yer etmesinin bir sonucu olarak; kültürel miras, günümüzde toplumlar için bir yakınlaşma, diyalog ve sürdürülebilir kalkınma ve barışı tesis etmede bir kültürel kaynak oluşturmaktadır. Kültürlerarası iletişim ve diyalog sürecinin gelişip serpilmesi belirli koşulların varlığında mümkündür ve kültürel miras alanlarının korunması ve yaşatılması için geliştirilecek işbirliği, ortak projeler, katılım bu alanlar içinde çok önemli bir potansiyel barındırır. Kültürel miras; kültürlerarası diyalog, barış ve hoşgörü için bir buluşma yeri ve aracı olarak önemli bir alandır. Çalışma kapsamında, Kültürel Miras Teknik Komitesi (KMTK) Kıbrıs örneği üzerinden kültürlerarası iletişim ve diyalog sürecinde önemli bir araç olarak kültürel mirasın korunması ve yaşatılması bağlamında ortak projelerin, işbirliğinin rolü ve öneminin irdelenmesi amaçlanmıştır. Bölünmüş olan Kıbrıs adasındaki iki toplumun sınır ötesi işbirliğine yönelik olarak Komitenin başarısı, Gordon Allport'un gruplar arası temas kuramı üzerinden açıklanarak, kültürler arasında etkin bir diyalog için bir kaynak olarak ön plana çıkan kültürel mirasın korunması ve yaşatılmasının, adanın ortak mirasını koruma ortak hedefi üzerinde işbirliği için önemli bir fırsat sağlayabileceği ortaya konmuştur. Bu çerçevede; örnek olay incelemesi tercih edilerek yapılan çalışmada, çalışmanın verileri doküman analizi ve görüşme yöntemleri kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma kapsamında, KMTK yetkilileri ile görüşmeler yapılırken; doküman analizinde ise KMTK yayını, yazılı/görüntülü basın kaynakları, dergiler, sosyal medya hesapları ve web sayfası incelenmiştir.

THE PLACE AND IMPORTANCE OF CULTURAL HERITAGE IN STRENGTHENING INTERCULTURAL DIALOGUE: THE EXAMPLE OF TECHNICAL COMMITTEE ON CULTURAL HERITAGE IN CYPRUS

Abstract

Throughout history, the management of cultural heritage has evolved into a collaborative endeavor within societies. Today, cultural heritage serves as a significant resource for fostering reconciliation, dialogue, sustainable development, and peace. The advancement of intercultural communication and dialogue relies on specific conditions, with cooperation, joint projects, and participation in the protection and conservation of cultural heritage sites holding substantial potential in these realms. Cultural heritage serves as a pivotal nexus and instrument for intercultural dialogue, peacebuilding, and tolerance. Within the scope of the study, it is aimed to examine the role and importance of joint projects and cooperation in the context of protection and preservation of cultural heritage as an important tool in the intercultural communication and dialogue process, through the example of the Technical Committee on Cultural Heritage (TCCH) in Cyprus. The success of the Committee regarding the cross-border cooperation of the two communities on the divided island of Cyprus is explained through Gordon Allport's theory of intergroup contact, and that the protection and preservation of the cultural heritage, which stands out as a source for effective dialogue between cultures, is based on the common goal of preserving the common heritage of the island. It has been shown that it can provide an important opportunity for cooperation. In this context; in the study conducted by choosing a case study, the data of the study was obtained using document analysis and interview methods. Within the scope of the research, interviews were held with TCCH officials; In the document analysis, TCCH publications, written/video media sources, magazines, social media accounts and web pages were examined.

KARPAZ YARIMADASININ ENDÜSTRİ MİRASI: ZEYTİNYAĞI DEĞİRMENLERİ

Beser Oktay VEHBI
Doğu Akdeniz Üniversitesi

Özet

Kırsal topluluğun tarıma dayalı yaşam biçimi nedeni ile buralardaki geleneksel tarımsal sanayi yapıları, kırsal toplulukların yaşam biçimini yansıtan somut tanıklardır. Bu yapıların korunması, geçmiş nesillere ait bilgilerin aktarılması ve topluluk kimliğinin ve gelişiminin sürdürülmesi açısından kritik önem taşısa da, dünya genelinde bu yapıların birçoğu, eski binalarda barındırılmayacak yeni teknolojilerin ortaya çıkması nedeniyle terk edilme tehdidi altındadır. Benzer şekilde, Kıbrıs'taki geleneksel zeytinyağı değirmenleri de kırsal yaşam tarzını, zamanın teknolojisini ve ülkenin kırsal bölgelerindeki geleneksel zeytin hasadı üretim sürecini temsil etmektedir. Yerel mutfağın önemli bir bileşeni olan zeytin ve zeytinyağının hasat ve üretim sistemi, son yetmiş yılda yerini yeni teknolojilere bırakmış ve geleneksel değirmenler terk edilmiştir. Bu çalışma, geleneksel yağ değirmenlerinin turizm amaçlı olarak yeniden kullanılmasının, özellikle sınırlı kaynaklara ve olanaklara sahip ülkeler için, hem insanları hem de yatırımları çekerek kırsal kalkınmaya yardımcı olabileceğini önermektedir. Tarihi zeytin değirmenlerinin çoğunun terk edilmiş ya da kötü durumda olduğu -bazılarının çoktan yıkılmış olduğu- Karpaz Yarımadası, çalışmanın ana odağını oluşturmaktadır. Alan çalışmasından önce endüstri mirası korunması ve alternatif turizm ile ilgili kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Araştırma, zeytin ve zeytinyağının Kıbrıs toplumu için önemini incelemekte ve 18 geleneksel zeytin yağı değirmeninin potansiyelini analiz ederek Karpaz Yarımadası'nın çağdaş sosyal ve ekonomik dinamiklerini ele almaktadır. Çalışma, geleneksel zeytin değirmenlerinin alternatif turizm ve tematik miras rotalarının geliştirilmesi yoluyla yeniden kullanılmasını önermektedir.

INDUSTRIAL HERITAGE OF KARPAS PENINSULA: OLIVE OIL MILLS

Abstract

Traditional agro-industrial buildings in rural areas are tangible witnesses that reflect the way of life of past communities, since most rural communities depend on agriculture. Although their conservation is critical for the transfer of knowledge about past generations and in sustaining community identity and development, many of these buildings worldwide are threatened by dereliction due to the emergence of new technologies that cannot be housed in the old buildings. Similarly, traditional olive oil factories in Cyprus represent the rural lifestyle, the technology of their time, and the traditional production process of olive harvesting in rural areas of the country. The harvest and production system of olive and olive oil, an important component of local cuisine, has been replaced by new technologies over the past seventy years and traditional millers have been abandoned. This study suggests the reuse of traditional oil mills for tourism purposes, especially for countries of limited resources and opportunities, can help rural development by attracting both people and investment. The Karpas Peninsula, where the majority of historic olive mills are either abandoned or in poor condition—with some having already been destroyed—is the primary focus of the study. To provide an overview for assessing the case study in this perspective, a thorough literature review on alternative tourism and the preservation of industrial heritage is conducted. The research examines the significance of olives and olive oil for the Cypriot community and addresses the contemporary social and economic dynamics of the Karpas Peninsula through an analysis of the potential of 18 traditional olive mills. The study suggests the reuse of traditional olive mills through alternative tourism and the development of thematic heritage routes.

KUZEY KIBRIS'TA TERK EDİLMİŞ MANASTIR MİRASI İÇİN YENİ YAŞAM SENARYOLARI

Kağan GÜNÇE
Doğu Akdeniz Üniversitesi

Özet

Kültürel Miras, bir toplumun geçmişi ile bugünü arasında bağ kuran önemli bir olgudur. Günümüze ulaşan yerel ve evrensel 'değer' niteliği taşıyan bu olgunun korunması gerekmektedir. Kültürel mirasın normal koşullarda korunması her açıdan zordur. Ancak, çatışmanın ve anlaşmazlığın olduğu bölgelerde kültürel mirasın korunması çok daha zor, hatta bazı durumlarda da imkansızdır. Pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış, kültürel miras konusunda zengin olan Kıbrıs adası, tarihi boyunca savaflara, çatışmalara ve anlaşmazlıklara da ev sahipliği yapmıştır. Bunun en son örneği 1974 yılında yaşanan savaştır. Bu savaş sonrasında Ada ikiye bölünmüştür. Ada'daki bölünme sonrasında iki büyük etnik topluluk ayrılarak, iki bölge ve iki toplumlu bir yaşam sürdürmektedir. 1974 sonrasında adada yaşanan ayrışma ile Kıbrıslı Türk etnik grup adanın Kuzey'ine; Kıbrıslı Rum etnik grup da adanın Güney'ine göç etmek durumunda kalmıştır. Böylelikle adada coğrafik bölünme yanında kültürel miras anlamında da bölünmeler, ayrışmalar yaşanmıştır. Böylelikle adanın diğer yarısında kalan ve söz konusu etnik grupların kullanımındaki dini kültürel miras yapıları, 'cemaatsiz' ve dolayısı ile de 'işlevsiz' kalmışlardır. Bu çalışmada, Ada'nın Kuzey'inde var olan manastır mirası ve bu mirasın 1974 yılında yaşanan savaş sonrasında cemaatlerinin göçü ile yaşanan yeni 'de-facto' durumları araştırılmıştır. Ayrıca bu çalışmada, Hristiyan Ortodoks olan Rum toplumu için ayrı ve özel önemi olan ve Türk toplumunun yaşadığı Kuzey Kıbrıs'taki manastırlar ele alınıp, toplumların birbirinden ayrışması ile yaşanan çelişkili durumlar ortaya konmaktadır. Çalışmada, Kuzey Kıbrıs'ta 'işlevsiz' ve 'cemaatsiz' kalan manastırların yeniden hayata kazandırılmaları için yeni yaşam senaryoları ve yeniden kullanımları doğrultusunda, UNESCO ve ICOMOS'un yol göstericiliği ile öneriler sunulmaktadır.

NEW LIFE SCENARIOS FOR THE ABANDONED MONASTERY HERITAGE IN NORTHERN CYPRUS

Abstract

Cultural heritage is a significant phenomenon that creates a bridge between a community's past and present. It is necessary to preserve this phenomenon as it has endured to the present day and is a local and universal 'value'. Under normal circumstances, safeguarding cultural heritage is challenging in every way. However, it is far more difficult and sometimes even impossible to safeguard cultural assets in areas where there is conflict and dispute. Throughout its history, the island of Cyprus, which is home to numerous civilizations and has a rich cultural legacy, has also seen wars, conflicts, and disputes. The most recent example of this is the war in 1974. After this war, the island was divided into two. After the division on the island, two large ethnic communities separated and lived a bi-regional and bi-communal life. With the separation that took place on the island after 1974, the Turkish Cypriot ethnic community moved to the North of the island; The Greek Cypriot ethnic group also had to migrate to the South of the island. As a result, the island's cultural legacy was divided and separated in addition to its physical geography. And therefore, the religious and cultural heritage structures that the affected ethnic groups still used in the other half of the island remained 'without a congregation' and hence 'functionless'. In this study, the monastery heritage existing in the north of the Island and the new 'de-facto' situations of this heritage with the migration of its communities after the war in 1974 were investigated. This study also discusses the Northern Cyprus monasteries, which are particularly significant to the Greek Orthodox Christian community and are home to the Turkish community. It also reveals the contradictory circumstances that arise from the communities' separation from one another. Under the direction of UNESCO and ICOMOS, recommendations are made in the study about new living situations and the reuse of the monasteries that are still 'non-functional' and 'without a congregation' in Northern Cyprus.

KÜLTÜREL MİRAS YAPILARI VE KENT MORFOLOJİSİ: OSMANLI DÖNEMİ LEFKOŞA ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Mustafa EYYAMOĞLU
Bahçeşehir Kıbrıs Üniversitesi

Özet

Kültürel miras yapıları, özgünlükleri ve anıtsal nitelikleri ile kent kimliğinde dikkat çeken öğelerdir. Dolayısı ile her yapı kentlerin kimliğinde olumlu veya olumsuz olarak yerini alır ve katkıda bulunurlar. Sosyal Kültürel ve ekonomik hayata bağlı olarak şekillenen kente ait kamu binaları, ticari amaçlı dükkânlar, dini ve sosyal amaçlı tekke ve camiler/kiliseler, yerel karakterdeki konutlar kent panoramasını oluşturan elemanlardır. Kent kimliğine ait kültürel miras yapılarının korunması ve devamlılığının sağlanması bu bağlamda çok önemlidir. Tarihsel geçmişine bağlı olarak Lefkoşa kenti, önceki medeniyetlerin eserlerini bünyesine katmış ve kendi öz kimliğini oluşturmuştur. Osmanlı Dönemi öncesi (1571) var olan uygarlıklara ait yapıların yanı sıra Osmanlı Döneminde de İslam karakterini yansıtan kültürel miras yapıları kent öğeleri arasında yerini almıştır. Osmanlı Döneminden sonraki İngiliz Döneminde (1878) eklenen kültürel miras yapıları kent kimliğinin gelişimine katkıda bulunmuştur. Çalışma kapsamında çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapmış zengin mimari dokuya sahip Lefkoşa kentindeki Osmanlı Dönemine ait kültürel miras yapılarının kent kimliği ile ilişkisi araştırılmıştır. Lefkoşa kentinde önceki dönemlere ait bazı kısım ve yapıların korunarak günümüze ulaştığını söylemek mümkündür. Ancak Osmanlı Dönemine ait kent morfolojisinde önemli yere sahip kültürel varlıklarının kimisi korunmuş, kimisi kaybolmuş veya harap hale gelerek işlevlerini yitirmişlerdir. Bu bağlamda çalışma sonucunda tarihsel süreçte meydana gelen kayıplara bağlı olarak yaşanan kent kimliğindeki değişimler ortaya konularak değerlendirilmektedir. Kentleri özgün kılan kültürel miras yapılarının kimlik üzerinde önemli etkileri vardır. Osmanlı Dönemi Lefkoşa kent dokusunu oluşturan kültürel mirasın günümüze ulaşmış bölge/parçaların korunarak sürdürülebilirliği olması yönünde çalışmanın katkı sağlaması hedeflenmektedir.

CULTURAL HERITAGE BUILDINGS AND URBAN MORPHOLOGY: AN EVALUATION OF NICOSIA IN THE OTTOMAN PERIOD

Abstract

Cultural heritage buildings are striking elements of the city's identity with their originality and monumental qualities. Therefore, every building takes its place and contributes to the identity of cities, positively or negatively. The city's public buildings, commercial shops, lodges and mosques/churches for religious and social purposes, and houses with local character, which are shaped in line with social, cultural and economic life, are the elements that make up the city panorama. In this context, it is very important to protect and ensure the continuity of cultural heritage structures belonging to the urban identity. Depending on its history, the city of Nicosia has incorporated the works of previous civilizations and created its own identity. In addition to the structures belonging to the civilizations that existed before the Ottoman Period (1571), cultural heritage structures reflecting the Islamic character during the Ottoman Period also took their place among the city elements. Cultural heritage structures added during the British Period (1878) after the Ottoman Period contributed to the development of the city's identity. Within the scope of the study, the relationship between the cultural heritage buildings of the Ottoman Period and the urban identity in the city of Nicosia, which has hosted various civilizations and has a rich architectural texture, was investigated. It is possible to say that some parts and structures from previous periods in the city of Nicosia have been preserved and survived to the present day. However, some of the cultural heritage that had an important place in the urban morphology of the Ottoman Period was preserved, while others were lost or became dilapidated and lost their functions. In this context, as a result of the study, the changes in the city identity due to the losses that occurred in the historical process are revealed and evaluated. Cultural heritage structures that make cities unique have important effects on identity. The aim of the study is to contribute to the sustainability of the cultural heritage that constitutes the urban texture of Nicosia during the Ottoman Period by preserving the surviving regions/parts.

YİTİP GİDEN KÜLTÜREL MİRAS BAĞLAMINDA: ÇUKURBAĞ (İZMİT-NİKOMEDİA) ARKEOLOJİK SİT ALANINDAKİ OPUS SECTİLE TABAN DÖŞEMLERİ

Serkan GEDÜK
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Müze Müdürü

Özet

Dünyanın en büyük şehirlerinden biri olmuş olan Nikomedia, Büyük Roma İmparatorluğu'na 46 yıl boyunca başkentlik yapmıştır. Nikomedia; Jeopolitik konumu ve Propontis'teki korunaklı limanı sayesinde, çok sayıda yıkıcı deprem geçirmesine rağmen çağlar boyunca büyük bir sanayi ve ticaret merkezi olarak önemini korumuştur. 17 Ağustos 1999 yılında Kocaeli'nde meydana gelen deprem sonrasında İzmit kent merkezi (Nikomedia Antik Kenti) Çukurbağ mahallesinde deprem sonrasında yıkılan bir binanın hafriyatı sırasında 2001 yılından Roma dönemine tarihlenen anıtsal bir yapı tespit edilmiştir. Bu anıtsal yapıyı ortaya çıkarmak için Kocaeli Müze Müdürlüğü Çukurbağ Mahallesinde arkeolojik çalışmalar başlatmıştır. Kazılan alanda, renkli rölyefler, mimari öğeler, renkli mermer taşlardan oluşan opus sectile bulunmuştur. Opus sectile'yi oluşturan panellerin büyük ölçüde hasar görmüştür. Depremin yarattığı yatay ve dikey sarsıntılar yüzünden döşemenin üzerine yıkılan mimari elemanlar, yapının tabanında kot farklılıkları oluşmasına, panellerde kabarma ve çökmelerin meydana gelmesine ve dolayısıyla taban döşemenin büyük ölçüde hasar görmesine neden olmuştur. Ayrıca bu bozulmaların dışında bozulmaları tetikleyen diğer etkenler; 2001 yılından itibaren açığa çıkarıldıktan sonra yeterli koruma önlemlerinin alınmaması ve dolayısıyla alandaki biyolojik aktiviteler, bakımsızlık ve iklimsel faktörleri sonucu meydana değişimlerin olduğu tespit edilmiştir. Opus sectile döşemler 2001 yılında açığa çıkarıldığında in-situ olarak %70 yerinde iken 2019 yılına bu oran %30 civarına gerilemiştir. Opus sectile döşemlerin daha fazla tahrip olmaması için 2020 yılından itibaren alanda konservasyon ve restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. Yapılan tespitlerde Opus sectile'yi oluşturan panellere ait taşların büyük bir kısmının tahrip olduğu, sadece taşların oturtulduğu kalın harç tabakasının sağlam bir şekilde kaldığı görülmektedir. Otsu ve odunsu bitkilerin verdiği hasarlar sonucunda; taşlarda kılcal çatlaklara, kırıklara, ayrışmalara ve bazı kısımlarda ise büyük ölçüde taşların parçalanarak dağılıp yok olmasına neden olmuştur. Çalışmanın konusu kazı çalışmaları sonrasında açığa çıkartılan Opus sectile döşemlerinin, ilgisizlik ve ihmal sonucunda zamanla tahrip olması ve tahribatı engellemek için yapılan konservasyon ve restorasyon çalışmaları kısaca anlatılmaya çalışmıştır.

IN THE CONTEXT OF LOST CULTURAL HERITAGE: OPUS SECTILE PAVEMENT OF ÇUKURBAĞ ARCHAEOLOGICAL SITE (İZMİT-NİKOMEDİA)

Abstract

Nicomedia, one of the largest cities in the ancient world, served as the capital of the Great Roman Empire for 46 years. According to its geopolitical location and sheltered harbor in the Propontis, Nicomedia has maintained its importance as a major industrial and commercial center throughout the ages, despite suffering many devastating earthquakes. Following the earthquake that occurred in Kocaeli on August 17, 1999, a monumental structure dating back to the Roman period was discovered in 2001 during the excavation of a building that collapsed after the earthquake in the Çukurbağ neighborhood of İzmit city center (Nikomedia Ancient City). In order to reveal this monumental structure, Kocaeli Museum Directorate started archaeological studies in Çukurbağ District. In the excavated area, colorful architectural reliefs and elements, opus sectile pavement consisting of colored marble stones were found. The panels that make up the opus sectile are largely damaged. Architectural elements collapsed on the floor due to the horizontal and vertical tremors caused by the earthquake, causing elevation differences at the base of the building, swelling and collapse of the panels, and thus severe damage to the opus sectile pavement. In addition to these damages, other factors that trigger deteriorations are; It has been determined that changes occurred as a result of not taking adequate protection measures after excavation in 2001 and therefore biological activities, neglect and climatic factors in the area. When Opus sectile flooring was unearthed in 2001, it was 70% preserved in situ, but this rate decreased to around 30% in 2019. In order to prevent further destruction of Opus sectile flooring, conservation and restoration work has started in the site in 2020. According to the findings, it was seen that most of the stones belonging to the panels forming the Opus sectile were destroyed, and only the thick mortar layer on which the stones were placed remained intact. As a result of damage caused by environmental factors, herbaceous and woody plants; It has caused hairline cracks, fractures, disintegrations. The subject of this study is to briefly explain the cause of deintegration and deterioration of the Opus sectile pavement, which were unearthed after the excavations, over time as a result of indifference and neglect. And the efforts for conservation and restoration efforts carried out to rescue the pavement.

BÖLÜNmüş ADADA DEMİRYOLU MİRASININ ANLAMI: KIBRIS DEMİRYOLU

Damla MISIRLISOY
Lefke Avrupa Üniversitesi

Özet

Kıbrıs stratejik konumu nedeniyle bugüne kadar pek çok medeniyete ve farklı yönetimlere ev sahipliği yapmıştır. Bunlardan bir tanesi de İngiliz Koloni Dönemidir. 1878-1960 yılları arasındaki İngiliz egemenliği döneminde adada altyapı, mimari ve şehir planlaması alanlarında önemli gelişmeler yaşanmıştır. Dönemin en büyük yatırımlarından biri de 1905 yılında inşa edilen ve 46 yıl hizmet veren Kıbrıs Hükümet Demiryolu idi. Savaş dönemindeki yoğun kullanım, demiryoluna yatırım yapılmaması ve karayolu taşımacılığında artan rekabet, demiryolunun yolcu sayısının azalmasına ve sonuç olarak 1951'de kapatılmasına neden olmuştur. Demiryolu mirası, adada yaşayan her iki toplumun ortak kültürel mirası olması nedeniyle önemlidir. Ancak, her iki toplum da demiryolu binalarını ve ilgili yapıları belgelemek, korumak ve yeniden kullanmak için yeterli çaba göstermemiştir. Bu çalışmanın temel amacı, Kıbrıs'ta izini kaybetmiş demiryolu mirasına ilişkin farkındalığı artırmak ve bölünmüş adada ortak mirasın uzlaşma aracı olarak kullanılmasına yönelik stratejiler önermektir. Çalışmanın yöntemi olarak demiryolu mirası yapılarının bugünkü durumu gözlemlenmiştir. Demiryolu mirasının sadece fiziksel niteliklerinin değil, aynı zamanda tarihsel hafızasının da korunarak gelecek nesillere aktarılması amacıyla, analizler ışığında yeniden kullanım potansiyelleri ortaya konmuştur. Demiryolu mirasının ortak miras olarak geleceğe aktarılmasını sağlamak için geleceğe yönelik ortak bir vizyon ortaya konulmalıdır. Kıbrıslı Türklerin ve Kıbrıslı Rumların ortak kolektif hafızasının yeniden canlandırılması, bölünmüş iki toplumun yeniden birleşmesi ve uzlaşmasına vesile olacaktır.

SIGNIFICANCE OF RAILWAY HERITAGE IN DIVIDED ISLAND: CYPRUS GOVERNMENT RAILWAY

Abstract

Due to its strategic location, Cyprus has hosted many civilizations until today. One of these is the British Colonial Period. During the British rule between 1878 and 1960, significant developments took place on the island in the fields of infrastructure, architecture and urban planning. One of the most important investments of the period was the Cyprus Government Railway, which was built in 1905 and served for 46 years. Intensive use during the war period, lack of investment in the railway and increasing competition in road transport caused the railway's passenger numbers to decrease and as a result, it was closed in 1951. The railway heritage is important since it is the common cultural heritage of both communities living on the island. However, neither community has made sufficient efforts to document, preserve and reuse railway buildings and related structures. The main aim of this study is to raise awareness of the lost railway heritage in Cyprus, to highlight its significance and to propose strategies for using the common heritage as a means of reconciliation on the divided island. As the method of the study, the current situation of the railway heritage structures was observed. In order to preserve not only the physical qualities of the railway heritage but also its historical memory and transfer it to future generations, reuse potentials have been revealed in the light of analyses. A common vision for the future should be put forward to ensure that the railway heritage is transferred to the future as a common heritage. The revival of the common collective memory of Turkish Cypriots and Greek Cypriots will be conducive for the reconciliation of the two divided societies.

KUZAY KIBRIS'IN YEREL YERLEŞİMLERİ VE MİMARİSİ

Özgür DİNÇYÜREK
Doğu Akdeniz Üniversitesi

Özet

Tarih boyunca Kıbrıs adasının hem kırsal hem de kentsel alanlarında farklı etnik gruplar bir arada yaşamıştır. Kırsal ve kentsel yerleşimler, değişik dönemlere ait egemen yöneticilerin farklı etkilerine maruz kalmasıyla, mimari gelişimlerinde belirgin bir farklılaşma izlenmektedir. Adanın yerel mimarisi kırsal ve kentsel yerleşmeler olarak iki alanda incelenebilir. Coğrafi, topografik, iklimsel parametreler ve yapı malzemelerinin bulunabilirliği genel olarak benzer özellikler gösterse de her iki alanın mimari faaliyetlerinde bazı farklılıklar açıkça görülmektedir. Bu bakımdan alanlar arasındaki bu ikiliğin nedenlerinin ortaya çıkarılması önemli bir konudur. Kırsal yerel formlar, tarımsal yaşam tarzının, mevcut yerel yapı malzemelerinin ve iklim koşullarının tepkisine göre geliştirildi. Dini, etnik ve bölgesel (veya yerel) farklılıklara rağmen, tarımsal yaşam tarzı ve ekonomik üretim, adanın ortak kırsal geleneklerinin ve bunun sonucunda ortaya çıkan kırsal yerel mimarisinin temel belirleyicileri olmuştur. Çevresel faktörlerinin aksine, adanın geleneksel kentsel biçimleri ağırlıklı olarak hakim kültürlerden ve ithal yaşam tarzlarından etkilenmiştir. Sonuç olarak, kentsel alanlardaki yapılaşma, kırsal yerleşimlerdeki tutarlı gelişimine zıt olarak sürekli değişmiştir. Tarihi boyunca adanın kentsel ve kırsal alanlarındaki mimari gelişmeler arasındaki etkileşimler son yüzyıla kadar sınırlı kalmıştır. Bu çalışmada, Ada'nın özgün kırsal ve kentsel yerel mimarisi karşılaştırmalı şekilde sunulacaktır.

VERNACULAR SETTLEMENTS AND ARCHITECTURE OF NORTHERN CYPRUS

Abstract

Throughout history, different ethnic groups have lived together in both rural and urban areas of the island of Cyprus. There is a marked difference in their architectural development as rural and urban settlements were exposed to different influences of rulers of different periods. The vernacular architecture of the island can be examined in two areas: rural and urban settlements. Due to geographical, topographic, climatic parameters and availability of building materials, generally similar features emerge. However, there are some differences in the architectural activities of the two areas. In this regard, determining the reasons for this duality between fields is an important issue. Rural vernacular forms were developed in response to the agricultural lifestyle, available local building materials and climatic conditions. Despite religious, ethnic and regional differences, agricultural lifestyle and economic production have been the main determinants of the island's common rural traditions and the resulting rural vernacular architecture. In contrast to its environmental factors, the island's traditional urban forms were heavily influenced by dominant cultures and imported lifestyles. As a result, construction in urban areas has constantly changed, in contrast to the consistent development in rural settlements. Throughout its history, interactions between architectural developments in the urban and rural areas of the island remained limited until the last century. In this study, the unique rural and urban vernacular architecture of the Island will be presented comparatively.

KÜLTÜREL MİRASI KORUMA DENEYİMLERİ: ÇEŞİTLİ KONSERVASYON PROJELERİNDEKİ UYGULAMALAR VE YÖNTEMLER

Elif DOĞRU
Doğu Akdeniz Üniversitesi

Özet

Bu çalışmada, Kıbrıs'ta gerçekleştirilen konservasyon çalışmalarındaki dört temel uygulama alanı üzerinden, kültürel mirasın korunması ve restorasyonuna yönelik çeşitli stratejilerin ve metodolojilerin incelemesini sunulmaktadır. Küresel kalkınma programları, üniversite laboratuvarlarında yürütülen akademik araştırmalar, bireysel restorasyon projeleri ve bilimsel danışmanlık verilen devlet destekli girişimler aracılığıyla elde edilen deneyimler, çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu geniş ölçekli farklı alanlardaki deneyimler ile, Kıbrıs'ta gerçekleştirilen konservasyon uygulamalarının çeşitliliğini ve bu alandaki zorlukları aydınlatmakta, aynı zamanda yenilikçi çözümlerin ve sürdürülebilir koruma stratejilerinin geliştirilmesine katkı sunması amaçlanmaktadır. Konservasyon bilimi ve pratiğindeki entegrasyonun önemini vurgulayarak, farklı deneyimlerden gelen bilgilerin birleştirilmesiyle elde edilen verilerin, kültürel mirasın korunmasında nasıl bir fayda sağladığını ortaya koymak çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Eleştirel bir yaklaşımın benimsenmesi, koruma çalışmalarının etkinliğini irdelenirken, karşılaşılan zorluk ve eksiklere yenilikçi çözümler getirme potansiyelini de göstermektedir. Bu çalışma, konservasyonun farklı alanlarında yürütülen çeşitli süreçlerin detaylı bir incelemesini sunarak, her bir yaklaşımın kültürel mirasın korunması ve restorasyonundaki katkılarını ve etkileşimlerini ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, çalışma kapsamında, konservasyon alanında multidisipliner yaklaşımların ve çeşitli uygulama metodolojilerinin, kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında oynadığı kritik rolün vurgulanması amaçlanmaktadır. Kıbrıs'ta gerçekleştirilen farklı alanlardaki konservasyon çalışmalarında karşılaşılan güncel sorunlara çözüm bulma ve bu alanda uygulanan yenilikçi tekniklerin değerlendirilmesi konusunda yeni perspektifler sunmayı amaçlamaktadır.

EXPERIENCES IN CULTURAL HERITAGE CONSERVATION: PRACTICES AND METHODS IN VARIOUS PROJECTS

Abstarct

In this study, various strategies and methodologies for the conservation and restoration of cultural assets will be examined through four main areas of application in conservation projects conducted in Cyprus. Experiences gained through global development programs, academic research conducted in university laboratories, individual conservation projects, and public supported initiatives that receive scientific consultancy will form the foundation of the study. With these diverse experiences in broad-scale fields, the aim is to illuminate the diversity of conservation practices in Cyprus and the challenges in this field, while also contributing to the development of innovative solution proposals and sustainable conservation strategies. Highlighting the importance of integration in the science and practice of restoration and conservation, the fundamental goal of this study is to demonstrate how data obtained by combining knowledge from different experiences benefits the conservation of cultural assets. Adopting a critical approach reveals the potential for innovative solutions to the challenges and deficiencies encountered while examining the effectiveness of conservation works. This study will provide a detailed examination of various processes conducted in different fields of conservation, revealing the contributions and interactions of each approach to the conservation and restoration of cultural heritage. In conclusion, the study aims to highlight the critical role of multidisciplinary approaches and various application methodologies in the conservation field, in preserving cultural assets and transmitting them to future generations within a sustainable framework. It seeks to offer new perspectives on finding solutions to current problems encountered in conservation efforts carried out by different initiators in Cyprus and on evaluating innovative techniques applied in this field.

TARİHSEL SÜREÇTE MAĞUSA, ST. GEORGE LATİN KİLİSESİ

A.Ceren EREL
Doğu Akdeniz Üniveristesi

Özet

Günümüzde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisinde yer alan Mağusa şehri, konumu ve limanı nedeniyle, Kıbrıs'ın tarihi boyunca önemini korumuş şehirlerinden birisidir. Bugünkü yerleşim alanının çevresinde, antik dönem ve sonrasına ait önemli yerleşim yerleri ile kalıntılar mevcuttur. Mağusa'da, günümüze ulaşan eserler arasında, en dikkat çekenler, Ortaçağa ait savunma yapıları ve özellikle çok sayıdaki dini mimari örneğidir. Bu yapılar kültürel mirasımızın önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Konumuz olan St. George Latin Kilisesi, şehrin kuzeydoğusunda, surlar içerisinde, Othello kulesinin güneybatısında konumlanmaktadır. Kıbrıs'ta 1191 yılında Ortodoks Bizans İmparatorluğu'nun siyasi egemenliği son bulmuştur. 1192'den 1571'e kadar Ada sırasıyla, Katolik Latinlerden oluşan Lüzinyan ve Venedikli'lerin idaresinde kalır. Lüzinyan'larla birlikte Katoliklik Ada'daki egemen inanç sistemi haline gelirken, bir diğer önemli değişim de sanat ve mimaride yaşanır. Ortaçağ Avrupası'nın başlıca sanat üsluplarından biri olan Gotik sanat anlayışı Ada'da görülmeye başlar ve zaman içerisinde etkin hale gelir. Bu dönemde Gotik üslupta, çok sayıda kilise inşa edilmiş ve süslenmiştir. St. George Latin Kilisesi söz konusu yapılardan biridir. Tek nefli bazilika plan tipindeki yapı dönemin özelliklerini yansıtabilecek şekilde Gotik üslupta inşa edilmiş ve süslenmiştir. St. George araştırmacılar tarafından, mimari ve süsleme özelliklerine bağlı olarak, 13. yüzyıl sonu ile 14. yüzyıl başına tarihlendirilmektedir. Yapının, 1570-71 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu tarafından gerçekleştirilen Mağusa kuşatması sırasında büyük ölçüde hasar gördüğü anlaşılmaktadır. St. George Latin kilisesinin adının geçtiği, tespit edebildiğimiz en erken tarihli kaynak 1571 yılında Stephano Gibellino tarafından Brescia'da basılan bir gravürdür. Hazırlanan bildiri kapsamında St. George Latin Kilisesinin tarihçesi, mimari ve süsleme özellikleri, yapım, yıkım ve onarım evreleri ele alınacak, yapıyla ilgili kaynak ve yayınlar eşliğinde değerlendirilecektir.

FAMAGUSTA ST. GEORGE LATIN CHURCH THROUGHOUT THE HISTORY

Abstract

Famagusta, presently within the borders of the Turkish Republic of Northern Cyprus, has maintained historical significance due to its location and port. Around the current settlement area, there are important settlements and ruins from the ancient period and beyond. Among the surviving monuments in Famagusta, the most striking are the medieval defense structures, particularly numerous examples of religious architecture. These structures constitute a vital part of our cultural heritage. The Latin Church of St. George, the subject of this paper, is located northeast of the city, within the city walls, southwest of the Othello tower. In 1191, the political rule of the Orthodox Byzantine Empire in Cyprus ended. From 1192 to 1571, the island was ruled by the Lusignans and the Venetians, both Catholic Latins. While Catholicism became the dominant belief system on the island with the Lusignans, another important change took place in art and architecture. Gothic art, a primary artistic style of medieval Europe, began to appear on the island and became influential over time. During this period, many churches were built and decorated in the Gothic style. The Latin Church of St. George stands as one such building. This single-nave basilica plan type structure was built and decorated in the Gothic style to reflect the characteristics of the period. Researchers date St. George to the late 13th and early 14th centuries based on its architectural and decorative features. The building suffered extensive damage during the Ottoman Empire's siege of Famagusta in 1570-71. The earliest source we have been able to identify that mentions the Latin church of St. George is an engraving printed in Brescia in 1571 by Stephano Gibellino. This paper will discuss and evaluate the history, architectural and ornamental features, construction, demolition, and repair phases of St. George Latin Church in the presence of sources and publications related to the building.

GÜNEY KIBRIS'TA KALAN KÜLTÜREL MİRASLARIMIZIN TARİHİ VE SOSYAL ARKA PLANLARI ÜZERİNE DEĞERLENDİRMELER

Şevket ÖZNR
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Değerli bilim insanları bu çalışmamızın amacı bugün sınırlarımız dışında, Güney Kıbrıs'ta kalan ve bizlerce son derece önemli olan maddî ve manevî varlıklarımızı tamamen yok olmadan kayıt altına almak ve yeni kuşaklara bu değerleri, ata yurtlarımızı, kültür mirasımızı biraz olsun tanıtmaktır. 2003 yılında başlattığımız ve hala daha devam etmekte olan; Güney Kıbrıs'ta terk etmek zorunda kaldığımız köylerimiz ve kentlerimizin belgesel nitelikli çekimleri sonucunda elde edilen 150 köyümüzün görüntüleri, çekim mekanlarında yapılan bilgilendirici anonslar, köyler hakkındaki araştırma bilgileriyle yoğrularak bir belgesel seri haline dönüştürülmüştür. Bilindiği gibi 1955 yılında başlayan Rum terör olayları neticesinde Türklerin azınlıkta buldukları yerlerden daha salim bölgelere sığınmaları zaruret haline gelmişti. 1963 yılına gelindiğinde toplumlararası çatışmalar başlamış ve yüzüç Türk köyü Rum çapulcuların hışımına uğramış, kardeşlerimiz sırf Türk oldukları için ya öldürülmüş veya ata yurtlarından göçe zorlanmışlardır. Yakılan, yıkılan bu yerlere ilâveten 1974 yılında yer alan darbe ve Barış Harekâtı sonucunda Güney Kıbrıs'taki Türklerin erkekleri savaş esiri alınmış, kadın ve çocuklar savunmasız bırakılmıştı. 1975 yılında iki toplum liderinin uzlaşması sonucu nüfus mübadelesi yapılmış ve Güney Kıbrıs'ta kalan kardeşlerimiz kuzeye göç etmek durumuyla karşı karşıya kalmıştır. Kuzeye göç eden bu insanlarımızın maddî ve manevî tüm varlıkları geride kalmış, evleri, yerleri yıkılmış veya yıktırılmış, ağaçları kesilmiş, malları talan edilmiştir. Güney Kıbrıs'ta bugün Rum'a kalan Larnaka, Limasol (Leymosun) Baf gibi kentlerin Türk bölgeleri yanında, kırsal yörede bulunan yüzelli kadar köyde Türk varlığı bulunduğu inkâr edilemez bir gerçektir. Bizler bu çalışmamızda bu değerlerimizin tamamen ortadan kalkmadan belgelenmesini istedik. Bunu sadece kişisel bir istek değil aynı zamanda ulusal bir görev addettik.

EVALUATIONS ON THE HISTORICAL AND SOCIAL BACKGROUND OF OUR CULTURAL HERITAGES IN SOUTH CYPRUS

Abstract

Today, our dear scientists have contributed in the aim of this study to record our material and spiritual assets, which are outside our borders, in Southern Cyprus, and which are extremely important to us, before they disappear completely, and to introduce these values, our ancestral homelands, and our cultural heritage to new generations. We started in 2003 and are still continuing; The images of 150 villages obtained as a result of documentary filming of the villages and cities we had to leave in Southern Cyprus, informative announcements made at the shooting locations, and research information about the villages were transformed into documentary series. As it is known, as a result of the series of Greek Cypriot terrorist incidents that started in 1955, it became necessary for the Turks to take refuge in safer regions from where they were in the minority. By 1963, inter-communal conflicts started and 103 Turkish villages were attacked by Greek marauders, and our brothers were either killed or forced to migrate from their ancestral homeland just because they were Turks. In addition to these burned and destroyed places, as a result of the coup and the Peace Operation in 1974, the Turkish men in Southern Cyprus were forced to fight. He was taken prisoner and women and children were left defenseless and vulnerable. In 1975, as a result of the agreement between the leaders of the two communities, a population exchange was made and our brothers who accomodated in Southern Cyprus were faced with the situation of migrating to the north. All the material and spiritual possessions of these people who migrated to the north were left behind, their houses and places were destroyed or destroyed, their trees were cut down and their property was plundered. It is an undeniable fact that there is a Turkish presence in approximately 150 villages in the rural areas, as well as in the Turkish regions of cities such as Larnaca, Limassol (Leymosun/Lemesos) and Paphos, which are now Greek Cypriots in Southern Cyprus. In this study, we wanted to document the se values before they disappear completely. We considered this not only a personal desire but also a national duty.

KKTC'DE ORTAÖĞRETİME DEVAM ÇOCUKLARIN KIBRIS TÜRK KÜLTÜREL MİRASI HAKKINDAKİ BİLGİ VE GÖRÜŞLERİ

Burak GÖKBULUT
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Kültürel miras kavramının kapsamına bakıldığında birçok farklı unsuru içerisinde barındırdığı görülmektedir. Bir ülkenin kültürel mirası içerisinde halk edebiyatı, geleneksel mimari, halk oyunları, halk müziği, inançlar, gelenekler, giyim-kuşam, yiyecek-içecekler, tarihi-kültürel yapılar ve daha birçok unsur yer almaktadır. Bu anlamda kültürel miraslar aslında bir ülkenin ve milletin kimliğinin ana belirleyicisidir denilebilir. Bu nedenle kültürel mirasların tespiti, değerlendirilmesi, korunması, sürdürülebilir kılınması ve geleceğe taşınması gerekmektedir. Kültürel mirasların korunup yaşatılmasını sağlamak için en önemli yollardan biri de bunun gelecek nesillere kültürleme yoluyla aktarılmasıdır. Bu aktarılmanın ne oranda ve nasıl yapılabildiğinin tespiti aynı zamanda kültürel miras aktarımının durumunu da izleyebilmemizi sağlamaktadır. Bu anlamda çalışmanın amacı KKTC'de ortaöğretime devam çocukların Kıbrıs Türk kültürel mirası hakkındaki bilgi ve görüşlerini belirlemek ve bu amaçla eksiklikleri belirleyerek çözüm önerileri sunmaktır. Bunu yapabilmek için KKTC Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda eğitim gören öğrencilerden uzman görüşlerine de başvurularak araştırmacılar tarafından hazırlanmış yapılandırılmış görüşme formu yoluyla yüz yüze veriler toplanmış ve bu veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilerek tablolandırılmış ve yorumlanmıştır. Çalışmanın sonunda elde edilen verilerden hareketle kültürel mirasın yeni nesle aktarılması için yapılması gerekenlerle ilgili öneriler sunulmuştur.

INFORMATION AND OPINIONS OF CHILDREN ATTENDING SECONDARY EDUCATION IN THE TRNC ABOUT THE TURKISH CYPRIOT CULTURAL HERITAGE

Abstract

When we look at the scope of the concept of cultural heritage, it contains many different elements. Folk literature, traditional architecture, folk dances, folk music, beliefs, traditions, clothing, food and beverages, historical and cultural buildings, and many other elements are included in the cultural heritage of a country. In this sense, it can be said that cultural heritages are the main determinant of the identity of a country and a nation. For this reason, it is necessary to identify, evaluate, and protect cultural heritages, make them sustainable, and move them to the future. One of the most important ways to ensure that cultural heritage is preserved and preserved is to transmit it to future generations through culturing. Determining the extent and how this transfer can be made also allows us to monitor the status of cultural heritage transfer. In this sense, the study aims to determine the knowledge and opinions of children attending secondary education in the TRNC about the Turkish Cypriot cultural heritage and to provide solutions by identifying deficiencies for this purpose. To do this, face-to-face data were collected from students studying in secondary schools affiliated with the Ministry of National Education of the TRNC through a structured interview form prepared by the researchers, applying expert opinions, and these data were analyzed, tabulated, and interpreted using statistical methods. Based on the data obtained at the end of the study, suggestions on what should be done to transfer the cultural heritage to the next generation were presented.

KÜLTÜREL MİRASIN 3 BOYUTLU BELGELENMESİ

Fahrettin Doğan TEKİN
Zemastek Yapı İnş. Restorasyon.

Özet

Kültürel mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılması, insanlığın ortak sorumluluğudur. Bu bağlamda, tarihi yapıların belgelenmesi ve mevcut durumlarının tespiti, koruma çalışmaları için kritik önem taşımaktadır. Klasik ölçme ve belgeleme yöntemlerinin yanı sıra, günümüzde üç boyutlu lazer tarama ve fotogrametri teknikleri de bu amaçla yaygın olarak kullanılmaktadır. Bu teknikler klasik ölçme yöntemleriyle ulaşılmaması zor ve/veya ölçülmesi zor formların ölçülmesinde kolaylık sağlar. Böylece kültürel mirasın detaylı bir şekilde incelenmesine olanak sağlar. Teknolojik alt yapı sağlanması durumunda bu incelemeler için aynı fiziksel ortamda da bulunmaya gerek duyulmaz. Sanal ortama aktarılan üç boyutlu bir modeli herhangi bir zamanda herhangi bir yerden incelemek mümkündür. Günümüzde rölöve çalışması olarak yapılan bu çalışmalar gelecek kuşaklar için bir restitüsyon altlığı da olabilir. Koruma uzmanları kültür varlıklarının geçmişleri hakkında bilgi ararken eski fotoğraflardan, eski haritalardan ve bunlar gibi kaynaklardan faydalanırlar. Gelecekte de günümüzde yapılan üç boyutlu belgeleme çalışmalarında günümüzdeki izler aranacaktır. Bundan dolayı günümüzde yapılacak üç boyutlu belgeleme çalışmaları sadece restorasyon altlığı olacak şekilde değil arşivleme amaçlı olarak da düşünülmelidir. Bu yöntemler çeşitli sebeplerle bozulmaya uğrayan, özellikle depremler ve bunun gibi doğal afetler etkisiyle yok olan mirasın tekrardan ayağa kaldırılabilmesi için önemli bir çalışma olacaktır.

3D DOCUMENTATION OF CULTURAL HERITAGE

Abstract

The 3D documentation of cultural heritage is a shared responsibility of humanity for the preservation and transmission to future generations. In this context, the documentation and assessment of historical structures are crucial for conservation efforts. Alongside traditional methods, modern techniques such as 3D laser scanning and photogrammetry are widely used for this purpose. These techniques facilitate the measurement of forms that are difficult or challenging to measure with classical methods, allowing for a detailed examination of cultural heritage. With the technological infrastructure in place, these examinations can be conducted without the need to be physically present in the same environment. A 3D model transferred to a virtual environment can be examined from anywhere at any time. The surveys conducted today can serve as a foundation for restitution for future generations. Preservation experts often seek information about the past of cultural assets using old photos, historical maps, and similar sources. In the future, traces from contemporary 3D documentation efforts will also be sought. Therefore, current 3D documentation efforts should be considered not only as a basis for restoration but also for archival purposes. These methods will be crucial for the restoration of heritage that has deteriorated for various reasons, especially due to natural disasters such as earthquakes.

TÜRKİYE MÜZE ULUSAL ENFORMASYON SİSTEMİ (MUES)

Hakan Melih AYGÜN
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Koordinatör

Özet

Tarih boyunca insanoğlunun en temel çabalarından biri; deneyim ve bilgiyi kaydetmek, hikayelerini gelecek kuşaklara aktarmak olmuştur. Dönemsel olarak farklı boyutlara evrilmiş olsa da bu tutkunun asla değişmediği; binlerce yıl öncesinde başlayan mağara sanatından antik yazıtlara, baskının icadından el sanatlarının çeşitliliğine ve günümüzde dijital kayıtlara kadar açıkça izlenebilmektedir. İnsanlık tarihi hikayesini dijital platforma taşıma konusunda öncü bir motivasyon ve yaklaşımla hayata geçirilen Müze Ulusal Enformasyon Sistemi (MUES) Projesi “kayıt altına alma” ve “koruma” çabasının önemli bir kilometre taşı olarak görülmektedir. MUES “Envanter Sistemi”, “Müze Bilgi Sistemi”, “Laboratuvar Sistemi”, “Kaçakçılıkla Mücadele Sistemi”, “Komisyon (Eser Değerlendirme) Sistemi”, “Özel Müze ve Koleksiyoner Sistemi”, olarak entegre bir yapıda geliştirilmiştir. Modüller arası entegre yapısının yanında müzecilik mevzuatına uyumlu olması nedeni ile kurumsal destek sistemi olarak görev yapabilme kabiliyetine sahiptir. Sistem aynı zamanda müze ve kazı yönetimini etkinleştirecek bir planlama aracı; akademisyenler, araştırmacılar, öğrenciler ve vatandaşlar için bir araştırma platformu ve eğitim aracı olarak da görev yapma yeteneğini bünyesinde barındırmaktadır. İlk modülü 2019 yılında devreye alınan MUES in 2024 yılı içerisinde tüm modüllerinin aktif hale getirilmesi planlanmaktadır.

TURKEY MUSEUM NATIONAL INFORMATION SYSTEM (MUES)

Abstract

Across the continuum of history, one of humanity's quintessential pursuits has been the archival of experiences and knowledge, coupled with the transmission of narratives to successive generations. While undergoing periodic transformations into varied dimensions, the unwavering constancy of this fervor is manifest; from the inception of cave art millennia ago to ancient inscriptions, from the advent of printing to the myriad manifestations of handicrafts, and presently culminating in the domain of digital records. The National Museum Information System (MUSE) Project, conceived with avant-garde motivation and methodology to translocate the narrative of human history onto the digital platform, is revered as a pivotal milestone in the endeavor to "record" and "preserve." MUSE has been meticulously structured as an integrated system encompassing the "Inventory System," "Museum Information System," "Laboratory System," "Anti-Smuggling System," "Commission (Artifact Valuation) System," and "Private Museum and Collector System." In addition to its intermodular integration, its compliance with museology legislation positions it as an institutional bulwark. Functioning as a strategic planning tool for museum and excavation management, MUSE metamorphoses into a dynamic crucible—a research and educational nexus—catering to the scholarly pursuits of academics, researchers, students, and the citizenry at large. The inaugural module of MUSE was commissioned in 2019, with plans for the activation of all modules slated for the year 2024.

İZLER SİLİNMEYEN

Ayşe GÖKYİĞİT
İlaç ve Eczacılık Dairesi

10,000 yıllık bir tarihe sahip olan Kıbrıs Adası, özellikle jeopolitik konumu itibarı ile birçok uygarlığa ev sahipliği yapmış ve sonuç olarak bir kültürler mozayikine sahip olmuştur. Bu bizim en zengin hazinemiz olup, kültür varlıklarının korunup tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması, büyük bir önem arz etmektedir. 1571'den beri bu adada kök salan Türkler olarak, neredeyse 500 yıllık tarihimize ve kültürümüze sahip çıkarak, Kıbrıs Adası üzerinde, özellikle geçmişimize ait olup, geleceğe de taşınması gereken izlerin peşinde gidilmesi gerektiği, özellikle 1974 Barış Harekatı sonrası daha da anlam kazanarak, bir zorunluluk haline gelmiştir. Çünkü, Güney'deki Türklerin Kuzey'e göç etmesiyle birlikte, tarihimize ve kültürümüze ait birçok eser Güney'de kalmıştı. Bu nedenle, Güney Kıbrıs'ta kalan Osmanlı-Türk eserlerinin izlerinin silinmeden belgelenmesi ve kamuoyu ile paylaşarak gelecek nesillere aktarılması gerekmektedir.

BEFORE TRACES DISAPPEAR

Abstract

The island of Cyprus, with its 10,000 years of history, attracted the interest of many civilizations and as a result, it gained a mosaic of different cultures. This is our greatest treasure. Therefore protecting and transferring of this cultural heritage to future generations is of great importance. As Turks who put down our roots on the island since 1571, we must follow the traces of our past and convey the necessary ones to the future, by claiming our almost 500 years of history and culture. This consideration gained a vast meaning especially after the 1974 Peace Operation and became an obligation, because many monuments of our history and culture were left in the South by the migration of the Turks from the Southern part to the North. Recording the Ottoman-Turkish monuments left in South Cyprus, before their traces disappear and releasing this document to the public is of great importance in order to prevent the erasing of them and transmitting them to future generations.

KÜLTÜREL MİRAS BİLİNCİLİNİN YARATILMASI ADINA OKULLARDA KULLANILACAK OLAN DENEYSEL ARKEOLOJİ YÖNTEMİ: “ZAMANA YOLCULUK”

Gülcan Faika ÜLVAY
Yakın Doğu Üniversitesi

Yurdagül AKCANSOY
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Kıbrıs adası gerek coğrafi gerekse jeopolitik konumu ile birlikte uygun, elverişli yaşam alanları sunması açısından tarih öncesi dönemlerden başlayarak ilkçağlara ve oradan da günümüze kadar uzanan bir çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Adada ilk insanlık tarihinin gelişmeye başlamasını etkileyecek elverişli yaşam alanlarının varlığı binlerce yıl öncesinden insanoğlunun adayı yerleşim yeri olarak seçmesinde etkili olmuş ve buna ek olarak zengin bakır, demir yataklarına sahip olması ve stratejik açıdan deniz ticaret yolları üzerinde olması daha sonraki dönemlerde birçok farklı medeniyetin uzun yıllar boyunca Kıbrıs adasını yaşam alanı olarak seçmesini sağlamıştır. Bunun sonucunda tüm bu medeniyetlerin geriye bıraktığı ve günümüze kadar ulaşan kültürel varlıkları toplum olarak korumak, kültürel mirasımıza sahip çıkmak, ileriki kuşaklara aktarabilmek oldukça önemlidir. Bu noktada gerek maddi gerekse manevi alanlardaki kültürel miras varlıklarını çok küçük yaşlardan itibaren gelecek kuşaklara aktarmak toplumların en önemli görevlerinden biri olmalıdır. Buna bağlı olarak son yıllarda tarih öğretimi kapsamında yeni öğretim tekniklerinin geliştirilmesiyle özellikle tarih derslerinde öğrencilere ilkçağ konularının aktarımı esnasında bu yeni yöntem ve tekniklerden yararlanma yoluna gidilerek onlarda daha kalıcı bir öğrenmenin sağlanması ve kültürel miras bilincinin kazandırılması hedeflenmiştir. Özellikle soyut kavramların ağırlıkta olduğu “tarih öncesi çağlar” kavramlarının daha iyi anlaşılabilmesi ve öğrenilmesi açısından arkeoloji bilimi ile ortaklaşa bir eğitim stratejisi uygulanarak bireyin daha verimli bir şekilde olayları kavrayabilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda son yıllarda “Zamana Yolculuk” uygulamalarının eğitim kurumlarında sıklıkla uygulandığı görülmektedir. Bu uygulamanın temel amacı, gerek tarihsel çevrenin gerekse kültürel miras bilincinin oluşturulmasını sağlamaktır. Bu uygulamalar tarihsel çevre eğitimi olarak okullarda yer alan tarih dersleri programları doğrultusunda destekleyici birer etkinlik şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

EXPERIMENTAL ARCHEOLOGY METHOD TO BE USED IN SCHOOLS TO CREATE CULTURAL HERITAGE AWARENESS “JOURNEY IN TIME”

Abstract

The island of Cyprus has hosted many civilizations, starting from prehistoric times to ancient times and continuing to the present day, in terms of its geographical and geopolitical location and the fact that it offers suitable living spaces. The existence of suitable living spaces on the island, which would affect the beginning of the development of the first human history, was effective in choosing the island as a settlement for thousands of years ago, and in addition, the fact that it has rich copper and iron deposits and is strategically on the sea trade routes, many different civilizations have lived for many years in later periods. It enabled him to choose the island of Cyprus as his living space. As a result, it is very important as a society to protect the cultural assets left behind by all these civilizations and that have survived to the present day, to protect our cultural heritage and to pass it on to future generations. At this point, one of the most important duties of societies should be to transfer cultural heritage assets, both material and spiritual, to future generations from a very early age. Accordingly, with the development of new teaching techniques within the scope of history teaching in recent years, it has been aimed to provide more permanent learning and to raise awareness of cultural heritage by making use of these new methods and techniques during the transfer of ancient subjects to students, especially in history lessons. In order to better understand and learn the concepts of "prehistoric ages", especially where abstract concepts predominate, it is aimed to enable the individual to comprehend the events more efficiently by applying an educational strategy in collaboration with the science of archaeology. In this context, it has been seen that "Time Travel" applications have been frequently implemented in educational institutions in recent years. The main purpose of this application is to create awareness of both the historical environment and cultural heritage. These practices appear as supporting activities in line with the history course programs in schools as historical environmental education.

KÜLTÜREL MİRASIN KORUNMASI SÜRECİNDE YEREL YÖNETİMLERİN ROLÜ; İZMİT ÖLÇEĞİNDE KORUMA /UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Ceren ÖKTEN
İzmit Belediyesi

Özet

Yaşadığımız coğrafya medeniyetlerin geçmişten günümüze yaşam sürdürdüğü kadim topraklardır. Bu topraklarda hüküm sürmüş medeniyetlerin izleri kültürel mirasımızın izlerini oluşturur. Kültürel miras, bir toplumun kimliğini oluşturan ve geçmişten geleceğe aktarılan önemli bir mirastır. Yerel yönetimler, bu mirasın korunması ve sürdürülebilirliği konusunda kilit bir rol oynamaktadır. Yerel Yönetimlerin Kültürel Mirasın Korunmasındaki Rolü'nü birkaç başlık altında değerlendirirsek; Kültürel Mirasın Tanıtımı ve Farkındalığın Artırılması: Yerel yönetimler, bölgedeki kültürel mirasın tanıtımını yaparak yerel halkın ve ziyaretçilerin bu mirasa olan ilgisini artırmalıdır. Bu, mirasın korunması için önemli bir adımdır çünkü farkındalık arttıkça, toplumun mirasa sahip çıkma isteği de artar. Koruma ve Restorasyon Projeleri: Yerel yönetimler, tarihi binaların, anıtların ve diğer kültürel mirasın korunması ve restore edilmesi için projeler yürütmeli ve olumlu adımlar atarak süreci pekiştirmelidir. Bu projeler, mirasın fiziksel olarak korunmasını sağlar ve toplumun geçmişine bağlılığını güçlendirir. Eğitim ve Bilinçlendirme Faaliyetleri: Yerel yönetimler, kültürel mirasın önemini ve korunmasının gerekliliğini vurgulamak için eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri düzenlerler. Okullar, topluluk merkezleri ve diğer alanlarda düzenlenen etkinliklerle, toplumun mirasa olan değerini artırır. Kültürel Miras İçeren Planlama ve Yönetim Süreçlerine Katılım: Yerel yönetimler, şehir planlaması ve yönetimi süreçlerine kültürel mirasın entegrasyonunu sağlarlar. Bu, yeni projelerin mirası korumaya ve sürdürmeye yardımcı olacak şekilde tasarlanmasını sağlar. Sonuç: Yerel yönetimler, kültürel mirasın korunması ve sürdürülebilirliği konusunda önemli bir role sahiptir. Tanıtım, koruma, eğitim ve planlama süreçlerine aktif katılımıyla, yerel yönetimler kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılmasını sağlayarak toplumun kimliğini güçlendirirler.

THE ROLE OF LOCAL GOVERNMENTS IN THE PROCESS OF PRESERVING CULTURAL HERITAGE; CONSERVATION/APPLICATION EXAMPLES IN İZMİT REGION

Abstract

The geography we live in is an ancient land where civilizations have lived from past to present. The traces of the civilizations that lived on these lands constitute the traces of our cultural heritage. Cultural heritage is an important heritage that forms the identity of a society and is transferred from the past to the future. Local governments play an important role in the protection and sustainability of this heritage. The Role of Local Governments in the Protection of Cultural Heritage; Promotion of Cultural Heritage and Raising Awareness: Local governments should promote the cultural heritage in the region and increase the interest of local people and tourists in this heritage. This is an important step for the preservation of heritage because when awareness increases, the society's desire to protect the heritage also increases. Preservation and Restoration Projects: Local governments; It should carry out projects for the protection and restoration of historical buildings, monuments and other cultural heritage and be involved in the process by taking positive steps. These projects ensure the physical preservation of heritage and strengthen the community's connection with the past. Training and Awareness Raising Activities: Local governments; They organize training and awareness-raising activities on the importance and protection of cultural heritage. They increase society's knowledge of cultural heritage through events held in schools, community centers and other areas. Participation in Planning and Management Processes for Cultural Heritage: Local governments ensure the integration of cultural heritage into city planning and management processes. This ensures that new projects are designed to help protect and sustain cultural heritage. Conclusion: Local governments have an important role in the protection and sustainability of cultural heritage. With their active participation in promotion, conservation, education and planning processes, local governments strengthen the identity of the society by ensuring the transfer of cultural heritage to future generations.

KIBRIS ADASINDAKİ TARİHİ ESERLERE ELEŞTİRİSEL BİR BAKIŞ

Ali Efdal ÖZKUL
Yakın Doğu Üniversitesi

Özet

Kıbrıs, Akdeniz’de özellikle de Doğu Akdeniz’de bulunduğu konumundan dolayı ilk çağlardan itibaren Akdeniz’e ve dolayısıyla Doğu Akdeniz’e egemen olmak isteyen birçok devlet ve topluluk için bir çekim merkezi olmuştur. Dolayısıyla Kıbrıs adasında bu çekim merkezi olmanın sonucunda birçok devletin veya uygarlığın egemenliğine girmiştir. Doğal olarak bu egemenliklerin sonucunda tarihin ilk dönemlerinden itibaren adaya hâkim olan devletlerin birçoğu adada kendilerinden bir iz bırakmışlardır. Bırakılan bu eserler, ilgili uygarlıkların adadaki varlıklarını ve izlerini belgelemek için ayrıca önem taşımaktadır. Adaya hâkim olan birçok kültürlere ait tarihi eserlerin bazıları zaman içerisinde doğal olaylardan veya insanlar tarafından çeşitli tahribata veya kayıplara da uğramıştır. Örneğin adada bulunan arkeolojik eserlerin bazıları zaman içerisinde adadan kaçırılarak dünyadaki bazı ünlü müzelerde günümüzde dahi sergilenmeye devam etmektedir. Bazıları ise depremler ve diğer doğa olayları ile savaşlar sonucunda tahribata uğramış ve günümüze kadar ulaşmayı başaramamışlardır. Kıbrıs’ta tarih boyunca birçok uygarlığa ait olan eserlerin günümüze kadar ulaşmayı başaranların arasında Lusignan Krallığı ve Osmanlı Devleti idarelerinde yapılanlar ön plana çıkmaktadır. Bu eserler içerisinde Osmanlı Devleti döneminde yapılanların daha fazla olduğu aşikârdır. Günümüze ulaşmayı başaran tarihi eserlerin birçoğunda geçirmiş oldukları tarihin izleri de yer almaktadır. Bunlar arasında kaleler, katedraller, kiliseler, camiler, hanlar, hamamlar, çeşmeler, konaklar bulunmaktadır. Çalışmamızda Kıbrıs’ta İlkçağlardan itibaren inşa edilen eserlerin tanıtımı yapılarak öne çıkan bazı eserler hakkında olumlu ve olumsuz detaylı bilgiler verilecektir. Kültürel miras kabul edilen geçmiş kuşaklar tarafından oluşturulmuş ve evrensel değerlere sahip olduğuna inanılan eserlerin günümüzdeki durumları anlatılarak Kıbrıs Türk Toplumunun kültürel mirasa verdiği değer tartışılacaktır. Sonuç olarak Kıbrıs’ta tarih boyunca hâkim olmuş olan devletlerin bizlere bırakmış oldukları kültürel mirası koruyarak gelecek kuşaklara aktarmamız gerektiği ile ilgili mesaj verilmeye çalışılacaktır.

A CRITICAL LOOK AT THE HISTORICAL ARTIFACTS ON THE ISLAND OF CYPRUS

Abstract

Due to its location in the Mediterranean, especially in the Eastern Mediterranean, Cyprus has been a center of attraction for many states and communities that wanted to dominate the Mediterranean and therefore the Eastern Mediterranean since ancient times. Therefore, as a result of being the center of attraction on the island of Cyprus, it has come under the domination of many states or civilizations. Naturally, as a result of these dominations, many of the states that have dominated the island since the early periods of history have left a trace of themselves on the island. These artifacts are also important to document the existence and traces of the relevant civilizations on the island. Some of the historical artifacts belonging to the many cultures that dominate the island have suffered various destructions or losses over time, either from natural events or by humans. For example, some of the archaeological artifacts found on the island were smuggled from the island over time and continue to be exhibited in some famous museums around the world even today. Some of them were damaged as a result of earthquakes, other natural events and wars, and have not survived to the present day. Among the works belonging to many civilizations throughout history in Cyprus that have survived to the present day, those built during the Lusignan Kingdom and the Ottoman Empire stand out. It is obvious that among these works, there are more of them made during the Ottoman Empire period. Many of the historical artifacts that have survived to the present day bear traces of their history. These include castles, cathedrals, churches, mosques, inns, baths, fountains and mansions. In our study, we will introduce the works built in Cyprus since the Antiquity and give detailed positive and negative information about some of the prominent works. The value that the Turkish Cypriot Community attaches to cultural heritage will be discussed by describing the current situation of the works that are considered to be cultural heritage, created by past generations and believed to have universal values. As a result, we will try to give a message about the need to preserve the cultural heritage left to us by the states that have dominated Cyprus throughout history and pass it on to future generations.